Ч. 23 (15.114).

Lwów, czwartek 2. lutego 1939.
Львів, четвер 2. лютого 1939.

Opłata pocztowa uiszczona gotówką

Рік LX.

ДІЛО
DIŁO

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНЦІ. ВИДАННЯ: А. Б.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . . 5.– зол
чвертьрічно . . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . . 30.00 „
річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Іменування чеського ґенерала міністром Карпатської України нарушує конституційний закон.

МІНІСТР РЕВАЙ У ПРЕМ'ЄРА БЕРАНА.

УПС повідомляє, що мін. Ревай веде переговори з прем. Бераном у справі іменування третього міністра Карпатської України. Він рішуче заявив, що карпатські українці не можуть погодитися на іменування чеського ґенерала українським міністром, так само як не погодились би на таке іменування словаки. Це нарушує конституційний закон.

ВИЇЗД ҐЕНЕРАЛА ПРХАЛІ ЗАЛЕЖИТЬ ВІД ВИСЛІДУ ПРАСЬКИХ РОЗМОВ МІНІСТРА РЕВАЯ.

Як подає „Нає Фроє Прессе", виїзд ґен. Прхалі з Праги відложено. Урядові чинники чекають на вислід переговорів мін. Ревая з прем. Бераном.

Участь членів „Карпатської Січі" у підготові виборів.

УПС повідомляє через віденську радіовисильню, що січовики беруть живу участь у підготові виборів, обїзджаючи край з передвиборчими рефератами.

РЕФЕРЕНТ КАРПАТСЬКОЇ СІЧІ ПРИ МІНІСТЕРСТВІ ВНУТРІШНІХ СПРАВ У ХУСТІ.

Як подає УПС з Відня, при міністерстві внутрішніх справ Карпатської України утворено реферат „Карпатської Січі", що його веде четар Шпилька. Такі самі реферати повстануть при окружних урядах.

Завдання сойму Карпатської України.

КУП стверджує, що карпатоукраїнський сойм, який виберуть 12. лютого, стане перед осьякими головними завданнями:

1. забезпечити самостійність карпатоукраїнської держави в рамах федерації,
2. затвердити державну назву „Карпатська Україна",
3. перевести земельну реформу,
4. вихіснувати природні багатства краю,
5. розбудувати деревний промисл, так щоб дерево з Карпатської України перетворювати в краю, даючи заробітки місцевому населенню,
6. звязати Карпатську Україну зі зовнішнім світом залізницями та уможливити наплив туристів,
7. зреґулювати ріки та вихіснувати водну енергію,
8. розбудувати мережу освітніх та господарських установ,
9. забезпечити найбідніші верстви населення перед голодом, наладнуючи опіку над старцями, дітьми та іншими, які не мають змоги запрацювати на прожиток,
10. установити справедливу податкову систему, що розкладала б видатки держави на тих, які мають більші доходи.

Камінне вугілля в Карпатській Україні.

„Фелькішер Беобахтер" повідомляє, що у Карпатській Україні є великі поклади вугілля, якого можна видобувати 2.000 тон денно. Ці поклади займають простір 500 квадратових кільометрів.

ШЕФ ШТАБУ НІМЕЦЬКИХ ПРОБОЄВИХ ВІДДІЛІВ У РИМІ.

На римському летунському майдані причалив шеф штабу пробоєвих віддилів („шуцштафель") ген. Люце. Повитав його шеф штабу фашистівської міліції.

—o—

ЛІКВІДАЦІЯ НІМЕЦЬКИХ ЩОДЕННИКІВ.

Появилося останнє число одного з найстарших берлінських часописів, „Берлінер Таґеблятту", який від 1. ц. м. получено зі щоденником „Дойче Альґемайне Цайтунґ". До цієї останньої переходить більша частина редакторів та кореспондентів „Берлінер Таґеблятту". Також останій раз появився „Крайццайтунґ".

РИМСЬКА ВІЗИТА
Чемберлена і Галіфакса осягнула намічену мету.

ЗАЯВА БРИТІЙСЬКОГО ПРЕМ'ЄРА У ПАРЛЯМЕНТІ.

Чемберлен зложив на засіданні палати послів у вівторок заяву про свою візиту в Римі. Він ствердив, що розмови відбулися в атмосфері повної щирости. Не передбачувано, щоб одна сторона мала вповні погодитися зі становищем другої, не дійшло до порозуміння у всіх справах — все таки мету поїздки осягнено. Мусоліні обіцяв ужити свого впливу в обороні мира, коли буде того треба. Він заявив, що вісь Рим—Берлін становить основу італійської закордонної політики. — Чемберлен вияснив, що таке саме значіння має для Англії співпраця з Францією.

Мусоліні заявив, що Італія виповнить постанови договору з Англією.

При обговоренню питання кордонів італ. східної Африки Єгипет візьме участь у переговорах про границю Судану.

На думку Чемберлена, франко-італійське загострення зродилося на еспанському тлі, тому переговори в цій справі не малиб виглядів перед кінцем еспанської війни. Мусоліні запевнив, що Італія не має ніяких територіяльних амбіцій в Еспанії.

Жидівське питання має на думку Мусолінія міжнародній характер, тому не можуть розвязувати його поодинокі краї окремо.

Про авдієнцію у папи оповідав Чемберлен зі зворушенням.

20.000 ФУНТІВ ДЛЯ ДІТЕЙ ЕСПАНСЬКИХ УТІКАЧІВ.

Відповідаючи шефові опозиції Етлі, Чемберлен висловив признання для Франції за поміч для еспанських утікачів. Британський уряд призначив на поміч для дітей утікачів 20.000 фунтів і готов дати ще раз стільки.

Чемберлен сподіється, що ген. Франко зобовяжеться не атакувати нейтральної смуги, яка повстала б згідно з французькою пропозицією.

ЧЕМБЕРЛЕН ВДОВОЛЕНИЙ ПРОМОВОЮ ГІТЛЕРА.

Чемберлен заявив у палаті громад, що він вдоволений заявою Гітлера, який бажає [illegible] довіря та спільноти між Англією та Німеччиною. Таке саме є його бажання. Відповідаючи на запит, Чемберлен заявив, що він не передбачує на ближчий час переговорів з Німеччиною.

Ворожа постава каталонських утікачів до французького населення.

ЧЕРВОНІ МІЛІЦІОНЕРИ ЗНЕВАЖИЛИ ГОЛОВУ СВОГО УРЯДУ.

Положення на піренейському кордоні загострюється з огляду на агресивну поставу каталонських утікачів, які нарікають на французьку владу і ворожо відносяться до [illegible] населення. Це останнє [illegible] вістку про прихід [illegible] французьких військових частин.

Премєр Неґрін обїхав [illegible], щоб [illegible] міліціонерів, які хотять перейти кордон, та вони приняли його [illegible].

У Піґерді бояться, [illegible] зближаються національні війська, анархісти зроблять переворот, що доведе до загальної різні.

У французькому департаменті Східних Піринеїв є вже 60.000 утікачів. Військо прохарчовує їх, опісля відсилає у глибину краю. Коли міліціонери переходять кордон, французи розброюють їх та знову відсилають до Катальонії.

До Рени вислано трьома поїздами 1.400 жінок та дітей, які втікали до Тур де Кароль, цілком обезсилені з голоду та зими.

Ч. 23 (15.114).

Lwów, czwartek 2. lutego 1939.
Львів, четвер 2. лютого 1939.

Opłata pocztowa uiszczona gotówką

Рік LX.

ДІЛО

DIŁO

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ. ВИДАННЯ: А. Б.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Леґіон Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Іменування чеського ґенерала міністром Карпатської України нарушує конституційний закон.

МІНІСТР РЕВАЙ У ПРЕМ'ЄРА БЕРАНА.

УПС повідомляє, що мін. Ревай веде переговори з прем. Бераном у справі іменування третього міністра Карпатської України. Він рішуче заявив, що карпатські українці не можуть погодитися на іменування чеського ґенерала українським міністром, так само як не погодились би на таке іменування словаки. Це нарушує конституційний закон.

ВИЇЗД ҐЕНЕРАЛА ПРХАЛІ ЗАЛЕЖИТЬ ВІД ВИСЛІДУ ПРАСЬКИХ РОЗМОВ МІНІСТРА РЕВАЯ.

Як подає „Нає Фрає Прессе", виїзд ґен. Прхалі з Праги відложено. Урядові чинники чекають на вислід переговорів мін. Ревая з прем. Бераном.

Завдання сойму Карпатської України.

КУП стверджує, що карпатоукраїнський сойм, який виберуть 12. лютого, стане перед ось якими головними завданнями:

1. забезпечити самостійність карпатоукраїнської держави в рамах федерації,
2. затвердити державну назву „Карпатська Україна",
3. перевести земельну реформу,
4. вихіснувати природні багатства краю,
5. розбудувати деревний промисел, так щоб дерево з Карпатської України перетворювати в краю, даючи заробітки місцевому населенню,
6. звязати Карпатську Україну зі зовнішнім світом залізницями та уможливити наплив туристів,
7. зрегулювати ріки та вихіснувати водну енергію,
8. розбудувати мережу освітніх та господарських установ,
9. забезпечити найбідніші верстви населення перед голодом, налагоджуючи опіку над старцями, дітьми та іншими, які не мають змоги запрацювати на прожиток,
10. установити справедливу податкову систему, що розкладала б видатки держави на тих, які мають більші доходи.

Участь членів „Карпатської Січі" у підготові виборів.

УПС повідомляє через віденську радіовисильню, що січовики беруть живу участь у підготові виборів, обїзджаючи край з передвиборними рефератами.

РЕФЕРЕНТ КАРПАТСЬКОЇ СІЧІ ПРИ МІНІСТЕРСТВІ ВНУТРІШНІХ СПРАВ У ХУСТІ.

Як подає УПС з Відня, при міністерстві внутрішніх справ Карпатської України утворено реферат „Карпатської Січі", що його веде четар Шпилька. Такі самі реферати повстануть при окружних урядах.

Камінне вугілля в Карпатській Україні.

„Фелькішер Беобахтер" повідомляє, що у Карпатській Україні є великі поклади вугілля, його можна видобувати 2.000 тон денно. Ці поклади займають простір 500 квадратових кілометрів.

ШЕФ ШТАБУ НІМЕЦЬКИХ ПРОБОЄВИХ ВІДДІЛІВ У РИМІ.

На римському летунському майдані причалив шеф штабу пробоєвих відділів („шуцштафель") ґен. Люце. Повитав його шеф штабу фашистівської міліції.

—o—

ЛІКВІДАЦІЯ НІМЕЦЬКИХ ЩОДЕННИКІВ.

Появилося останнє число одного з найстарших берлінських часописів, „Берлінер Тагеблятт", який від 1. ц. м. получено зі щоденником „Дайче Альґемайне Цайтунґ". До цієї останньої переходить більша частина редакторів та кореспондентів „Берлінер Таґеблятту". Також останій раз появився „Крайццайтунґ".

РИМСЬКА ВІЗИТА

Чемберлена і Галіфакса осягнула намічену мету.

ЗАЯВА БРИТІЙСЬКОГО ПРЕМ'ЄРА У ПАРЛЯМЕНТІ.

Чемберлен зложив на засіданні палати послів у вівторок заяву про свою візиту в Римі. Він ствердив, що розмови відбулися в атмосфері повної щирости. Не передбачувано, щоб одна сторона мала вповні погодитися зі становищем другої, не дійшло до порозуміння у всіх справах — все таки мету поїздки осягнено. Мусоліні обіцяв ужити свого впливу в обороні мира, коли буде того треба. Він заявив, що вісь Рим—Берлін становить основу італійської закордонної політики. — Чемберлен вияснив, що таке саме значіння має для Англії співпраця з Францією.

Мусоліні заявив, що Італія виповнить постанови договору з Англією.

При обговоренню питання кордонів італ. східної Африки Єгипет візьме участь у переговорах про границю Судану.

На думку Чемберлена, франко-італійське загострення зродилося на еспанському тлі, тому переговори в цій справі не мали б вигляду перед кінцем еспанської війни. Мусоліні запевнив, що Італія не має ніяких територіяльних амбіцій в Еспанії.

Жидівське питання має на думку Мусоліні міжнародній характер, тому не можуть розвязувати його поодинокі краї окремо.

Про звідєцію у папи оповідав Чемберлен зі зворушенням.

20.000 ФУНТІВ ДЛЯ ДІТЕЙ ЕСПАНСЬКИХ УТІКАЧІВ.

Відповідаючи шефові опозиції Етлі, Чемберлен висловив признання для Франції за поміч для еспанських утікачів. Британський уряд призначив на поміч для дітей утікачів 20.000 фунтів і готов дати ще раз стільки.

Чемберлен сподіється, що ґен. Франко зобовяжеться не атакувати невтральної смуги, яка повстала б згідно з французькою пропозицією.

ЧЕМБЕРЛЕН ВДОВОЛЕНИЙ ПРОМОВОЮ ГІТЛЕРА.

Чемберлен заявив у палаті громад, що він вдоволений заявою Гітлера, який бажає довіря та спільноти між Англією та Німеччиною. Таке саме є його бажання. Відповідаючи на запит, Чемберлен заявив, що він не передбачує на ближчий час переговорів з Німеччиною.

Ворожа постава катальонських утікачів до французького населення.

ЧЕРВОНІ МІЛІЦІОНЕРИ ЗНЕВАЖИЛИ ГОЛОВУ СВОГО УРЯДУ.

Положення на пірінейському кордоні загострюється з огляду на агресивну поставу каталонських утікачів, які нарікають на французьку владу і ворожо відносяться до французького населення. Це останнє з вдоволенням прийняло вістку про прихід нових французьких військових частин.

Прем'єр Неґрін обїхав погранична, щоб успокоїти міліціонерів, які хотять перейти кордон, та вони прийняли його зневагами.

У Пігсері бояться, що коли зближаться національні війська, анархісти зроблять переворот, що доведе до загальної різні.

У французькому департаменті Східних Піренеїв є вже 60.000 утікачів. Військо прохарчовує їх, опісля відсилає у глибину краю. Коли міліціонери переходять кордон, французи роззброюють їх та знову відсилають до Каталонії.

До Рени вислано трьома поїздами 1.400 жінок та дітей, які втікли до Тур де Кароль, цілком обезсилені з голоду та зими.

Чи буде війна?

Львів, 31. січня 1939.

Пан Бонне виголосив палку промову, якої зміст — травестований на відомий нам з інших обставин лад — зводиться до трьох слів: „ані п'яди землі" — під адресою італійців. Пан Чемберлен виголосив на те промову, в якій казав, щоправда, про приязнь і союз з Францією, але казав теж про потребу безпосереднього порозуміння з противником та мирно поладнати спір: у французькій пресі цей зворот сучасного англійського миронося викликав прикрі рефлексії з порівнянням передісторії Мінхену. Врешті у понеділок Адольф Гітлер виголосив довшу промову, в якій заявив готовість воювати рамя-об-рамя з італійцями, якщо їх хтось заатакує, та в якій послідовно переводив тезу, що Німеччина має право і мусить домагатися кольоній, бо вони їй необхідні для фізичної екзистенції, та що кольонії є единим предметом територіяльного спору між III. Німеччиною і двома великодержавами заходу. Тепер на черзі нова промова Чемберлена, заповіджена згори, як відповідь Гітлерові.

Лунають голосні, палкі, повні змісту та ще повніші недосказів промови діячів, які рішають про долю своїх держав і народів. І тривожними голосами лунає вся світова преса. А поза тими промовами і голосами чути приспішений відгомін машин усіх муніційних фабрик світа, достосований до рефрену, що повторюється в ідеальній гармонії в заявах усіх політичних союзників, приятелів, противників і ворогів: „Найвище завдання державного проводу — зробити все, що тільки у межах людської змоги, щоб збільшити нашу військову силу..." І ледви чотири місяці минули від хвилини, коли світ відітхнув з полекшою, позбувшись вантажу мари страхітливої нової світ. війни, а вже знову чуєте довкола воєнні алярми. „Буде війна, чи не буде?" — це знову найактуальніший, ба навіть вже дещо збаналізований наголовок газетних статтей.

Тому чотири місяці до кульмінаційної точки дійшов був німецько-чеський конфлікт. Сьогодні — після упадку Барсельони — до шпилю зближається конфлікт італійсько-французький. Долучений до нього новий німецький натиск. Але все воно належить до того самого ланцюга подій, що тягнеться від версайського миру. І так само, як заведення військової служби у Німеччині, відбудова німецької воєнної фльоти, „аншлюс" та боротьба за Судети, так само нинішні італійські вимоги щодо коректури стану посідання на Середземному Морі (не кажемо про здогадні максималістичні вимоги Італії, на які натякає преса) та німецькі кольоніяльні вимоги — все це постепенно, крок за кроком, ліквідує версайський договір і післяверсайську політичну організацію світа. І боротьба не йшла та не йде за збільшення території одної і зменшення другої держави, тільки за збереження версайської концепції чи відречення від неї. Адже нема сумніву, що важніший від поділу Чехословаччини є той процес французької політичної думки, який каже французькому народові зрікатися амбіції бути гегемонною нацією на европейському суходолі. Так само важніша від зміни політичної мапи заморських кольоній є ревізія тези, що кольонії мають належати тільки до переможних в останній війні держав. Треба відмовитись від фікції „суверенности" Ліги Націй, в імені якої у кольоніях володіють тільки її „мандатарі". Боротьба йде за тезу, що поділ сирівців мусить прийти відповідно до нових умовин — і політичних і господарських. Іншими словами, тут не йде про те, чи та або інша европейська держава володітиме у такій чи іншій африканській країні, або чи скорегує поділ своїх впливів, лиш іде про те, щоб признати великодержавницьку рівність тих, які мають всі сутні елементи такої рівности.

Так само, як італьо-французький, так і німецько-французький та німецько-англійський кольоніяльний конфлікт — це гріхи великої війни і її фатального формально-правного (німці кажуть: безправного) вирішення. Тільки інформаційно пригадаємо, що італійсько-французька ворожнеча датується від хвилини, коли Італія не дістала від своїх союзників того, що вони самі їй у тайному льондонському договорі 26. IV. 1915 р. обіцяли та чим купили собі участь Італії у світовій війні по стороні трьох порозумінь. Пригадаймо, що 23. IV. 1919. року Вільсон звернувся з покликом до італійського народу зректися претенсій до Фіюме, загарантованого Італії у тому договорі, та що чергового дня італійці покинули були навіть парижську мирову конференцію, щоб вернутись туди щойно 5. травня. Незаспокоєні італійські вимоги, що їх признали були підчас війни та частинно злегковажили після неї — були пирчиною походу на Абісинію; нинішні дальші вимоги — це наслідки завоювання Абісинії (бажання забезпечити собі її з суші і моря). Є це теж у чималій мірі наслідки тої атмосфери, що панує між італійцями вже 20 літ, і тому належать до царини масової психольогії.

Той затяжний конфлікт зактуалізувався через упадок Барсельони і сумерк цілої еспанської комуни. Очевидно, Італія, заанґажована кровно у тому, щоб під її боком не було другого комінтернівського центру, дістає нині вільніші руки. Її ситуація кращає ще тому, що ввесь південний кордон Франції — у руках її найближчого союзника, який користується активною італійською — нетаєною уже — збройною допомогою. А проте нема ніякого сумніву, що три четвертини останніх воєнних алярмів — це діло лівої совітизуючої преси, яка з безпосередньої інспірації Москви чи з наївности — іде по лінії закордоної політики СССР: цькувати взаємно проти себе західні держави, підшрубовувати нервову атмосферу, підтримувати Европу в гарячці передвоєнного остраху, врешті таки сприяти вибуховому конфліктові, який погре[бе] ідею згоди чотирьох західніх великодержав та видвигне Совіти знову до ролі арбітражного чи може навіть вирішного чинника в новій европейській констеляції.

„Упадок Барсельони був завершенням дотеперішньої війни, що її веде Рим із Москвою" — так розпочався тижневий огляд політичних подій, виголошений минулої неділі з італійських радіостацій. Ясно й отверто, не вважаючи на присутність у Римі совітського та в Москві італійського амбасадора. Факт, що саме той найважніший момент у голосах великої західної преси майже зовсім промовчаний — свідчить пророчисто про джерело інспірації алярмових голосів. Коли пригадаємо собі, як довгими місяцями всі совітські радіостації в усіх ріжномовних авдиціях днем і ніччю товкли тільки червону еспанську тематику, коли згадаємо, що чейже ввесь світ аж до зануди слухав, що від долі еспанського фронту залежить доля світової революції і всього революційного пролетаріяту світа та що тому СССР вживе всіх можливих засобів, щоб перемогу здобули червоні еспанці, — тоді зрозуміємо, яка [...]чезна політична катастрофа для СССР — [пе]ремога ґен. Франка, чергова перемога осі Берлін—Рим. Чи звернули ви увагу, що одночасно скрізь появилися вістки про недалекі [...] німецько-совітські торговельні звязки, про те, що антикомінтернівський пакт не має нічого і фронтом проти совітської держави і т. п.? Як ми білими (чи радше — червоними!) [...]шиті всі ці безглузді, завжди з одного [...]ка інспіровані вістки, так поквапно повторювані всією псевдо-ліберальною та псевдо-демократичною пресою? Як глупо мусить почувати себе сірий міжнародній зїдач хліба, коли [вчо]ра читав таку вістку, нині прочитав — повний текст промови Гітлера!

Війни на заході Европи можуть бажати [со]бі тільки божевільні, або ті, які „на замовлення" ба[]чать у такій війні свій інтерес, а такі належать тільки до одного політичного табору. Війна за поділ сирівців, за кольонії і забезпеку [...]ніяльного стану посідання — булаб таким [без]глуздям, що годі у неї вірити. Зокрема [...] булаб катастрофою для нас, українців. [...] треба вірити у те, що нинішній конфлікт — [це] тільки один із важких і складних етапів до [за]мирення західної Европи, етап може [...]. Віримо у розум західних державних мужів, серед яких є нині й одиниці, що дорівнюють найбільшим постатям світа. „Люди формують історію" — правильно кликав у понеділок Гітлер. Не віримо, щоб люди, які формують історію, штовхнули людськість до самогубства. Мир не є вічний і війна буде, — але війна на Заході за кольонії у першій половині XX. [ст.] булаб самогубством світа, спільної західної культури. І тому не віримо, щоб до неї [при]йшло.

Залізний репертуар польського парляменту.

Варшава, в кінці січня.

Карнавалові настрої Варшави не впливають на атмосферу парляментарних буджетів. Майже день-у-день відбуваються засідання послів і сенаторів у ріжних комісіях. Теж майже день-у-день приходиться слухати примітивних дискусій про „українську небезпеку"...

Скаже якийсь наш посол кілька завваг до обговорюваного буджету, зацитує кілька фактів з хроніки наших днів — і пішло... Реплікам, „цвішенруфам", і словам несмачної „іронії" нема кінця. Деякі цікавіші комісійні моменти в минулому тижні вимагають окремого обговорення з огляду на далеке від дійсности насвітлення їх ПАТ-ом.

ТЕМІДА, ЗАКОНИ НА ЕКСПОРТ І ЛЬВІВСЬКА ПАЛАТА АДВОКАТІВ.

Перші гострі протести викликала промова Зиновія Пеленського на засіданні буджетівки при дебаті над прелімінарем буджету мін. справедливости.

„Ставлю справу ясно. Або закони, що їх прийняв сойм Річиопосполитої будуть виконувані, або треба їх скасувати" — казав він. — „Поставмо точку над „і". Або признати права українському народові, або йти за духом часу і сказати, що польська держава тільки для поляків, що ніякий інший нарід не може [...] своїх управнень. (Посол Вагнер: Не прокидайте, пане посол, бо можемо це зробити і [скасу]вати ці закони). Прошу дуже. Вже досить законів на експорт, щоб перед світом [...]ся, ніби у нас все в порядку: що всі народи [рів]ноуправнені, що українцям прислуговують [ши]рокі мовні права — в судах і самоуправах [...]емо більше таких законів, що є лише на па[пе]рі, а в дійсности їх ніколи не виконують [...] хоч би закон про український університет [...]

І далі:

„На терені львівської Адвокатської Палати перед війною, як і по війні, адвокат [...] [україн]ської національности вживав своєї [рідної] мови в звязках з Адвокатською Палатою [...] спиралось на традиції, як теж і на [...] коні з 31. липня 1924 р. Так було до часу, [коли] прийшла нова адвокатська окружна рада і [...] мінації на підставі нового [...] устрій адвокатури. Окружна адвокатська [рада] дня 1. жовтня 1938 р. ухвалила регулямін, [який] відбирає право українцям-адвокатам [...] тись до палати в українській мові, [...] що листи, які вплинуть у непольській [мові], [не] матимуть правної сили, пом [...]

Чи буде війна?

Львів, 31. січня 1939.

Пан Бонне виголосив палку промову, якої зміст — транестований на відомий нам з інших обставин лад — зводиться до трьох слів: „ані п'яди землі" — під адресою італійців. Пан Чемберлен виголосив на те промову, в якій казав, щоправда, про приязнь і союз з Францією, але казав теж про потребу безпосереднього порозуміння з противником та мирно поладнати спір: у французькій пресі цей зворот сучасного англійського мироносця викликав прикрі рефлексії з порівнанням передісторії Мінхену. Врешті у понеділок Адольф Гітлер виголосив довшу промову, в якій заявив готовість воювати рам'я-об-рам'я з італійцями, якщо їх хтось заатакує, та в якій послідовно переводив тезу, що Німеччина має право і мусить домагатися кольоній, бо вони їй необхідні для фізичної екзистенції, та що кольонії є єдиним предметом територіяльного спору між III. Німеччиною і двома великодержавами заходу. Тепер на черзі нова промова Чемберлена, заповіджена згори, як відповідь Гітлерові.

Лунають голосні, палкі, повні змісту та ще повніші недосказів промови діячів, які рішають нині про долю своїх держав і народів. І тривожними голосами лунає вся світова преса. А поза тими промовами і голосами чути приспішений віддих машин усіх муніційних фабрик світа, достосований до рефрену, що повторюється в ідеальній гармонії в заявах усіх політичних союзників, приятелів, противників і ворогів: „Найвище завдання державного проводу — зробити все, що тільки у межах людської змоги, щоб збільшити нашу війському силу..." І ледви чотири місяці минули від хвилини, коли світ віддихнув з полекшою, позбувшись вантажу марева страхітливої нової світ. війни, а вже знову чуєте довкола воєнні алярми. „Буде війна, чи не буде?" — це знову найактуальніший, ба навіть вже дещо збаналізований наголовок ґазетних статтей.

Тому чотири місяці до кульмінаційної точки дійшов був німецько-чеський конфлікт. Сьогодні — після упадку Барсельони — до шпилю зближається конфлікт італійсько-французький. Долучений до нього новий німецький натиск. Але все воно належить до того самого ланцюга подій, що тягнеться від версайського миру. І так само, як заведення військової служби у Німеччині, відбудова німецької воєнної фльоти, „аншлюс" та боротьба за Судети, так само нинішні італійські вимоги щодо коректури стану посідання на Середземному Морі (не кажемо про здогадні максималістичні вимоги Італії, на які натякає преса) та німецькі кольоніяльні вимоги — все це постепенно, крок за кроком, ліквідує версайський договір і післяверсайську політичну організацію світа. І боротьба не йшла та не йде за збільшення території одної і зменшення другої держави, тільки за збереження версайської концепції чи відречення від неї. Адже нема сумніву, що важніший від поділу Чехословаччини є той процес французької політичної думки, який каже французькому народові зрікатися амбіції бути геґемонною нацією на европейському суходолі. Так само важніша від зміни політичної мапи заморських кольоній є ревізія тези, що кольонії мають належати тільки до переможних в останній війні держав. Треба відмовитись від фікції „суверенности" Ліґи Націй, в імені якої у кольоніях володіють тільки її „мандатарі". Боротьба йде за тезу, що поділ сирівців мусить прийти відповідно до нових умовин — і політичних і господарських. Іншими словами, тут не йде про те, чи та або інша европейська держава володітиме у такій чи іншій африканській країні, або чи скореґує поділ своїх впливів, лиш іде про те, щоб признати великодержавницьку рівність тих, які мають всі сутні елементи такої рівности.

Так само, як італо-французький, так і німецько-французький та німецько-англійський кольоніяльний конфлікт — це гріхи великої війни і її фатального формально-правного (німці кажуть: безправного) вирішення. Тільки інформаційно пригадаємо, що італійсько-французька ворожнеча датується від хвилини, коли Італія не дістала від своїх союзників того, що вони самі їй у тайному льондонському договорі 26. IV. 1915 р. обіцяли та чим купили собі участь Італії у світовій війні по стороні трьох порозумінь. Пригадаймо, що 23. IV. 1919. року Вільсон звернувся з покликом до італійського народу зректися претенсій до Фіюме, заґарантованого Італії у тому договорі, та що черговою дня італійці покинули були навіть паризьку мирову конференцію, щоб вернутись туди щойно 5. травня. Незаспокоєні італійські вимоги, що їх признали були підчас війни та частинно злегковажили після неї — були причиною походу на Абісинію; нинішні дальші вимоги — це наслідки завоювання Абісинії (бажання забезпечити собі її з суші і моря). Є це теж у чималій мірі наслідки тої атмосфери, що панує між італійцями вже 20 літ, і тому належать до царини масової психольоґії.

Той затяжний конфлікт зактуалізувався через упадок Барсельони і сумерк цілої еспанської комуни. Очевидно, Італія, заанґажована кровно у тому, щоб під її боком не було другого комінтернівського центру, дістає нині вільніші руки. Її ситуація кращає ще тому, що ввесь південний кордон Франції — у руках її найближчого союзника, який користується активною італійською — нетаєною уже — збройною допомогою. А проте нема ніякого сумніву, що три четвертини останніх воєнних алярмів — це діло лівої совітизуючої преси, яка з безпосередньої інспірації Москви чи з наївности — іде по лінії закордоної політики СССР: цькувати взаємно проти себе західні держави, підшрубовувати нервову атмосферу, підтримувати Европу в гарячці передвоєнного остраху, врешті таки сприяти вибухові конфлікту, який погребе ідею згоди чотирьох західніх великодержав та видвигне Совіти знову до ролі арбітражного чи може навіть вирішного чинника в новій европейській констеляції.

„Упадок Барсельони був завершенням дотеперішньої війни, що її веде Рим із Москвою" — так розпочався тижневий огляд політичних подій, виголошений минулої неділі з італійських радіостацій. Ясно й отверто, не вважаючи на присутність у Римі совітського та в Москві італійського амбасадора. Факт, що саме той найважніший момент у голосах великої західної преси майже зовсім промовчаний — свідчить пророчисто про джерело інспірації алярмових голосів. Коли пригадаємо собі, як довгими місяцями всі совітські радіостації в усіх ріжномовних авдиціях днем і ніччю товкли тільки червону еспанську тематику, коли згадаємо, що чейже ввесь світ аж до зануди слухав, що від долі еспанського фронту залежить доля світової революції і всього революційного пролетаріяту світа та що тому СССР вжне всіх можливих засобів, щоб перемогу здобули червоні еспанці, — тоді зрозуміємо, яка величезна політична катастрофа для СССР — перемога ґен. Франка, чергова перемога осі Берлін—Рим. Чи звернули ви увагу, що одночасно скрізь появилися вістки про недалекі близькі німецько-совітські торговельні зв'язки, про те, що антикомінтернівський пакт не має нічого і фронтом проти совітської держави і т. п.? Були ми білими (чи радше — червоними!) нитками шиті всі ці безглузді, завжди з одного осередка інспіровані вістки, так поквапно повторювані всією псевдо-ліберальною та псевдо-демократичною пресою? Як глупо мусить почувати себе сірий міжнародній з'їдач хліба, коли вчора читав таку вістку, нині прочитав — повний текст промови Гітлера!

Війни на заході Европи можуть бажати собі тільки божевільні, або ті, які „на зиму" бачать у такій війні свій інтерес, а такі належать тільки до одного політичного табору. Війна за поділ сирівців, за кольонії і забезпеку кольоніяльного стану посідання — булаб таким безглуздям, що годі у неї вірити. Зокрема вона булаб катастрофою для нас, українців. Не треба вірити у те, що нинішній конфлікт — це тільки один із важких і складних етапів до примирення західної Европи, етап може останній. Віримо у розум західних державних мужів, серед яких є нині й одиниці, що дорівнюють найбільшим постатям світа. „Люди формують історію" — правильно кликав у понеділок Гітлер. Не віримо, щоб люди, які формують нині історію, штовхнули людськість до самогубства. Мир не є вічний і війна буде, — але війна на Заході за кольонії у першій половині XX. ст. булаб самогубством світа, спільної західньої культури. І тому не віримо, щоб до неї прийшло.

Залізний репертуар польського парляменту.

Варшава, в кінці січня.

Карнавалові настрої Варшави не впливають на атмосферу парляментарних буджетів. Майже день-у-день відбуваються засідання послів і сенаторів у ріжних комісіях. Теж майже день-у-день приходиться слухати примітивних дискусій про „українську небезпеку"...

Скаже якийсь наш посол кілька завваг до обговорюваного буджету, зацитує кілька фактів з хроніки наших днів — і пішло... Реплікам, „цвішенруфам", і словам несмачної „іронії" нема кінця. Деякі цікавіші комісійні моменти в минулому тижні вимагають окремого обговорення з огляду на далеке від дійсности насвітлення їх ПАТ-ом.

ТЕМІДА, ЗАКОНИ НА ЕКСПОРТ І ЛЬВІВСЬКА ПАЛАТА АДВОКАТІВ.

Перші гострі протести викликала промова **Зиновія Пеленського** на засіданні буджетівки при дебаті над прелімінарем буджету мін. справедливости.

„Ставлю справу ясно. Або закони, що їх прийняв сойм Річипосполитої будуть виконувані, або треба їх скасувати" — казав він. — „Поставмо точку над „і". Або признати права українському народові, або йти за духом часу і сказати, що польська держава тільки для поляків, що ніякий інший нарід не може мати своїх управнень. (Посол Вагнер: Не провокуйте, пане посол, бо можемо це зробити і скасувати ці закони). Прошу дуже. Вже досить законів на експорт, щоб перед світом хвалитися, ніби у нас все в порядку: що всі народи рівноуправнені, що українцям присвоюємо широкі мовні права — в судах і самоуправі. Маємо більше таких законів, що є лише на папері, а в дійсности їх ніколи не виконують, хоч би закон про український університет.

І далі:

„На терені львівської Адвокатської Палати перед війною, як і по війні, адвокат української національности вживав своєї мови в зв'язках з Адвокатською Палатою. Це спиралось на традиції, як теж і на законі з 31. липня 1924 р. Так було до часу, коли прийшла нова адвокатська окружна рада і по номінації на підставі нового закону про устрій адвокатури. Окружна адвокатська рада дня 1. жовтня 1938 р. ухвалила реґулямін, що відбирає право українцям-адвокатам звертатись до палати в українській мові, заявляючи, що листи, які вплинуть у непольській мові, не матимуть правної сили, при чому українські

адвокатам погрожують дисциплінаркою. Думаю, що пан міністр справедливости, як сторож права не дозволить на те, щоб окружна адвокатська рада у Львові касувала своїм правильником обовязуючі права української мови. Справу треба ставити ясно: або закон ухвалений соймом у 1924 р., або регулямін окружної адвокатської ради у Львові! Домагаємось рішуче, щоб пан міністр станув в обороні закону.

Пан міністр справедливости скористав зі своїх управнень, які дає йому закон про новий устрій адвокатури і замкнув листу адвокатів та аплікантів до кінця 1945 р. Одночасно скористав також з припису закону щодо признання контингентів для поодиноких Адвокатських Палат. З кінцем грудня 1938 р. пан міністр признав нові контингенти для всіх Адвокатських Палат, за винятком львівської Адвокатської Палати. Чому це сталося, здавалось би, тяжко збагнути, одначе в дійсности справа є ясна: під цю пору нема на терені львівської Адвокатської Палати ніодного поляка по адвокатському іспиті. Отже тому й нема контингенту для львівської Палати"...

Дальші місця промови, які торкаються цілої устроєвої справи, викреслені зі стенограми.

ЗА ЖИВУ ЦЕРКВУ.

Цілком несподіваний інцидент зустрів посла **Целевича** підчас його промови в дискусії над буджетом міністерства освіти і віроісповідань 26. січня ц. р. Озоновий православний посол **Шимановський** — росіянин закинув пос. Целевичеві... образу православія. Самі польські посли дивувалися, що „обурило" озонового росіянина. Хіба зміст слів українського посла, що їх наводимо за стенограмою:

„Торкнуся ще дуже загально — казав посол Целевич — релігійних справ. Докладніше займуся ними при іншій нагоді, а саме на пленумі сойму. Пос. Вагнер порушив кілька справ, що відносяться до греко-католицької і православної Церкви. Він вимагає, щоб греко-католицька і православна Церква відділили релігію від політики. Я в цілости акцептую цю тезу Але домагаюся точно зберігати аполітичність у відношенні до Церкви. Залежність Церкви від влади все виходить на шкоду і церкві і державі. Церква перестає бути живою церквою і тратить володіння душами, а влада має шкоду через анархізацію громадянства. Проречистим доказом такого стану була православна Церква за часів царя. Тому перестерігаємо владу перед шкідливими наслідками узалежнення православної Церкви від держави".

Тепер ще дещо про інтерпеляції. Вони стали насущним хлібом теперішніх членів польських законодатних палат. **Парляментаристи перемінилися властиво в інтерпеляторів.** Може й тому урядові відповіді на їхні інтерпеляції стали такі короткі і загальникові. От хочби взяти відповіді на перший цикль українських посольських писемних запитів. (Подаємо їх на іншому місці).

Цікаве світло на цю справу кидає **Регніс** у жидівському варшавському **„Нашому Пшеґльондзі"**:

„Відповіді на українські інтерпеляції — пише він — це відгомін подій, що їх обговорював посол Витвицький. Пояснення уряду не є ще повні. Уряд застерігає собі ще точні дослідження, покарання винуватців, тощо.

Вину за вересневі і жовтневі події перекидали на українське населення. Цілість розпорядкували у кількох відповідях".

КТВ.

Величаве національне свято.

(Власна кореспонденція)

Хуст, 27. січня 1939.

В суботу 21. січня відіграв Український Державний Театр „Нова Сцена" в Хусті в салі „Славянського Дому" драму „Отаман Хмара", де в головній ролі отамана виступив з повним успіхом п. Шутко. Про гру ін. артистів можна сказати лише все найліпше, бо всі вони зі захопленням служать українському мистецтву, яке у свою чергу служить освідомленню широких мас. Повне признання належиться режисерові і директорові Ю. А. Шерегієві за добру підготову песи. Декорації і світла навіть серед лихих обставин приправлено дуже ефектовно. Саля була переповнена українською і частинно чеською публикою, між якою видно було міністра Ю. Ревая і майже всіх президіяльних шефів з урядництвом та численних представників жандармерії, поліції і війська. Вистава була присвячена 20-літтю перших зборів Української Національної Ради в Хусті, які відбулися 21. січня 1919 р. На цю тему промовляв на початку д-р Й. Сич, а в часі перерви поділився своїми споминами ужгородський делегат на ті історичні збори, відомий діяч о. Віктор Желтвай.

СВЯТОЧНО ПРИБРАНА СТОЛИЦЯ.

Вже пополудні замаяли на всіх домах столиці українські прапори. Особливо гарно була прибрана килимами і прапорами обширна домівка Січової Гостинниці, в чому велику заслугу має тихий і незамітний працівник дир. Забавський.

В неділю вранці 22. січня старий дідуган, хустський замок, що прикрасив свої руїни жовто-блакитним прапором і блакитним прапором зі золотим знаком великого князя київського св. Володимира Великого, поглядав весело на те, як доньки і сини карпатської вітки українського народу збиралися до свого столичного города Хусту. А йшли вони не лише зі сходу й півночі, але й зі заходу. Йшли довгими-густими рядами від Говерлі і синього Бескиду з піснею на устах, веселі, бадьорі.

„Приходять також поізди, автобуси, авта і вози, з яких висипаються сотки й тисячі святочних гостей. Всі прямують на площу, названу іменем вождя народу о. д-ра Августина Волошина. Море голов уже по 9. годині заповнює широку площу, а над головами лопотять сотки й тисячі українських прапорів, між якими видніють таблиці з написами: Карп. Україна для українців, Один нарід — один провід, кожний українець мусить піти до виборів, Копалень соли не дамо (держать таблицю гірники), В Карп. Україні мусить бути українська влада (себто уряд) і т. д. і т. д.

За хвилину зроблять місце єпископові д-рові Діонизієві Нярадому, що з недалекої своєї палати йде зі своїм почотом і процесією до близької церкви, щоб відправити святочну Службу Божу. По Службі Божій уставляється могутній похід з майже 15.000 осіб, що з площі біля церкви вирушив під палату президії міністерства, перейшов узбіччя замкової гори та головними вулицями по кількох годинах закінчив знову на площі Волошина.

ЯК ВИГЛЯДАВ ПОХІД.

На чолі походу за трьома українськими прапорами йшла знана музика „Січи" з Перечина, що приїхала сюди автами з віддалі понад 120 км. під проводом свого давнього учителя і заслуженого капельника п. Романченка. За музикою йшли представники Української Народньої Ради під пров. сеніора д-ра Ю. Бращайка та дир. Федора Ревая, а за ними на гарному коні гуцул-січовик, учасник історичного походу на Мармарошський Сигіт зимою 1919 р. Климпуш з Ясіня, що віз тисячі січовиків і січовичок з Ясіня, Богдані, Квасів, Рахова, Малого і Великого Бичкова, між якими ми бачили заслуженого голову „Просвіти" Марущака і багато інших знайомих та незнайомих осіб. Дальше йшли села з долин Тересви, Тереблі, з ближчої і дальшої околиці Хусту й Севлюша та далекої Волівської Верховини, потім з колись закацапщеної і мадяронської Сваляви та ще дальшої околиці Вел. Березного; не бракувало тут і сіл Середнянщини, яка, не зважаючи на недавно добудовані звязкові, обїздові дороги, ще не має постійного і правильного автобусового получення. Були тут і представники українських земель, що тимчасово є ще під Словаччиною.

Здовж вулиць у місті стояли тисячі українських, чеських і жидівських глядачів, що витали походуючих, перед якими клонилися прапори, що звисали зі стріх низьких деревляних хат та високих мурованих палат і державних будинків. На чолі ріжних відділів ішли новітні січовики в голубо-синіх одностроях, по боках українська поліція під проводом свого невтомного директора Білея удержувала взірцевий порядок

ВЕЛИЧАВІ ЮВІЛЕЙНІ ЗБОРИ.

Коло 1. години похід закінчується і на приготовлену, зелену та українськими прапорами прикрашену трибуну виступив колишній предсідник історичних зборів у Хусті з 21. січня 1919. р. **д-р Михайло Бращайко, якого маси витають гучними оплесками й окликами. Перечив-**

Третя „пятилітка".

МОСКВА. Тут оголосили тези про третій пятирічний плян господарства Совітів, що їх опрацював премієр СССР Молотов. З оголошених матеріялів посередньо можна доміркуватися про недостачі вислідів другої пятилітки. Як аргумент для виправдання тих недостач подали саботажницьку акцію опозиційних елементів. Молотов заповідає збільшення промислової продукції до 1942. року щонайменше на 100 відсотків і твердить, що вартість промислової продукції, яка в 1937. р. виносила 95 і пів міліярдів рублів, в 1942. р. винесе 187 міліярдів рублів.

Серед важніших проектів пляну третьої пятилітки Молотов назвав розбудову военного промислу, зокрема хемічного, утворення поважних резерв палива, вугілля і нафти та розбудову нафтового промислу на Уралі.

адвокатам погрожують дисциплінаркою. Думаю, що пан міністр справедливости, як сторож права не дозволить на те, щоб окружна адвокатська рада у Львові касувала своїм правильником обовязуючі права української мови. Справу треба ставити ясно: або закон ухвалений соймом у 1924 р., або регулямін окружної адвокатської ради у Львові! Домагаємось рішуче, щоб пан міністр станув в обороні закону.

Пан міністр справедливости скористав зі своїх управнень, які дає йому закон про новий устрій адвокатури і замкнув листу адвокатів та аплікантів до кінця 1945 р. Одночасно скористав також з припису закону щодо признання контингентів для поодиноких Адвокатських Палат. З кінцем грудня 1938 р. пан міністр признав нові контингенти для всіх Адвокатських Палат, за винятком львівської Адвокатської Палати. Чому це сталося, здавалось би, тяжко збагнути, одначе в дійсности справа є ясна: під цю пору нема на терені львівської Адвокатської Палати ніодного поляка по адвокатському іспиті. Отже тому й нема контингенту для львівської Палати"...

Дальші місця промови, які торкаються цілої устроєвої справи, викреслені зі стенограми.

ЗА ЖИВУ ЦЕРКВУ.

Цілком несподіваний інцидент зустрів посла **Целевича** підчас його промови в дискусії над буджетом міністерства освіти і віроісповідань 26. січня ц. р. Озоновий православний посол **Шимановський** — росіянин закинув пос. Целевичеві... образу православія. Самі польські посли дивувалися, що „обурило" озонового росіянина. Хіба зміст слів українського посла, що їх наводимо за стенограмою:

„Торкнуся ще дуже загально — казав посол Целевич — релігійних справ. Докладніше займуся ними при іншій нагоді, а саме на пленумі сойму. Пос. Вагнер порушив кілька справ, що відносяться до греко-католицької і православної Церкви. Він вимагає, щоб греко-католицька і православна Церква відділили релігію від політики. Я в цілости акцептую цю тезу. Але домагаюся точно зберігати аполітичність у відношенні до Церкви. Залежність Церкви від влади все виходить на шкоду і церкві і державі. Церква перестає бути живою церквою і тратить володіння душами, а влада має шкоду через анархізацію громадянства. Проречистим доказом такого стану була православна Церква за часів царя. Тому перестерігаємо владу перед шкідливими наслідками узалежнення православної Церкви від держави".

Тепер ще дещо про інтерпеляції. Вони стали насущним хлібом теперішніх членів польських законодатних палат. **Парляментаристи перемінилися властиво в інтерпеляторів.** Може й тому урядові відповіді на їхні інтерпеляції стали такі короткі і загальникові. От хочби взяти відповіді на перший цикль українських посольських писемних запитів. (Подаємо їх на іншому місці).

Цікаве світло на цю справу кидає **Регніс** у жидівському варшавському **„Нашому Пшеглонді"**:

„Відповіді на українські інтерпеляції — пише він — це відгомін подій, що їх обговорив посол Витвицький. Пояснення уряду не є ще повні. Уряд застерігає собі ще точні досліди, покарання винуватців, тощо.

Вину за вересневі і жовтневі події перекидали на українське населення. Цілість розпопуляризували у кількох відповідях".

КТВ.

Величаве національне свято.

(Власна кореспонденція)

Хуст, 27. січня 1939.

В суботу 21. січня відіграв Український Державний Театр „Нова Сцена" в Хусті в салі „Слав'янського Дому" драму „Отаман Хмара", де в головній ролі отамана виступив з повним успіхом п. Шутко. Про гру ін. артистів можна сказати лише все найліпше, бо всі вони зі захопленням служать українському мистецтву, яке у свою чергу служить освідомленню широких мас. Повне признання належиться режисерові і директорові Ю. А. Шерегієві за добру підготову песи. Декорації і світла навіть серед лихих обставин приправлено дуже ефектовно. Саля була переповнена українською і частинно чеською публикою, між якою видно було міністра Ю. Ревая і майже всіх президіяльних шефів з урядництвом та численних представників жандармерії, поліції і війська. Вистава була присвячена 20-літтю перших зборів Української Національної Ради в Хусті, які відбулися 21. січня 1919 р. На цю тему промовляв на початку д-р Й. Сич, а в часі перерви поділився своїми споминами ужгородський делегат на ті історичні збори, відомий діяч о. Віктор Желтвай.

СВЯТОЧНО ПРИБРАНА СТОЛИЦЯ.

Вже пополудні замаяли на всіх домах столиці українські прапори. Особливо гарно була прибрана килимами і прапорами обширна домівка Січової Гостинниці, в чому велику заслугу має тихий і незамітний працівник дир. Забавський.

В неділю вранці 22. січня старий дідуган, хустський замок, що прикрасив свої руїни жовто-блакитним прапором і блакитним прапором зі золотим знаком великого князя київського св. Володимира Великого, поглядав весело на те, як доньки і сини карпатської вітки українського народу збиралися до свого столичного города Хусту. А йшли вони не лише зі сходу й півночі, але й зі заходу. Йшли довгими-густими рядами від Говерлі і синього Бескиду з піснею на устах, веселі, бадьорі.

Приходять також поїзди, автобуси, авта і вози, з яких висипаються сотки й тисячі святочних гостей. Всі прямують на площу, названу іменем вожда народу о. д-ра Августина Волошина. Море голов уже по 9. годині заповнює широку площу, а над головами лопотять сотки й тисячі українських прапорів, між якими видніють таблиці з написами: Карп. Україна для українців, Один нарід — один провід, кожний українець мусить піти до виборів, Копалень соли не дамо (держать таблицю гірники), В Карп. Україні мусить бути українська влада (себто уряд) і т. д. і т. д.

За хвилину зроблять місце єпископові д-рові Діонизієві Нярадому, що з недалекої своєї палати йде зі своїм почотом і процесією до близької церкви, щоб відправити святочну Службу Божу. По Службі Божій уставляється могутній похід з майже 15.000 осіб, що з площі біля церкви вирушив під палату президії міністерства, перейшов узбіччя замкової гори та головними вулицями по кількох годинах закінчив знову на площі Волошина.

ЯК ВИГЛЯДАВ ПОХІД.

На чолі походу за трьома українськими прапорами йшла знана музика „Січі" з Перечина, що приїхала сюди автами з віддалі понад 120 км. під проводом свого давнього учителя і заслуженого капельника п. Романченка. За музикою йшли представники Української Народньої Ради під пров. сеніора д-ра Ю. Бращайка та дир. Федора Ревая, а за ними на гарному коні гуцул-січовик, учасник історичного походу на Мармарошський Сиґіт зимою 1919 р. Климпуш з Ясіня, що вів тисячі січовиків і січовичок з Ясіня, Богдані, Квасів, Рахова, Малого і Великого Бичкова, між якими ми бачили заслуженого голову „Просвіти" Марущака і багато інших знайомих та незнайомих осіб. Дальше йшли села з долин Тересви, Тереблі, з ближчої і дальшої околиці Хусту й Севлюша та далекої Волівської Верховини, потім з колись закацапщеної і мадяронської Сваляви та ще дальшої околиці Вел. Березного; не бракувало тут і сіл Середнянщини, яка, не зважаючи на недавно добудовані звязкові, обіздові дороги, ще не має постійного і правильного автобусового получення. Були тут і представники українських земель, що тимчасово є ще під Словаччиною.

Здовж вулиць у місті стояли тисячі українських, чеських і жидівських глядачів, що витали походуючих, перед якими клонилися прапори, що звисали зі стріх низьких деревляних хат та високих мурованих палат і державних будинків. На чолі ріжних відділів ішли новітні січовики в голубо-синіх одностроях, по боках українська поліція під проводом свого невтомного директора Білея удержувала взірцевий порядок.

ВЕЛИЧАВІ ЮВІЛЕЙНІ ЗБОРИ.

Коло 1. години похід закінчується і на приготовану, зелену та українськими прапорами прикрашену трибуну виступив колишній предсідник історичних зборів у Хусті з 21. січня 1919. р. **д-р Михайло Бращайко**, якого маси витають гучними оплесками й окликами. Перечин-

Третя „пятилітка".

МОСКВА. Тут оголосили тези про третій пятирічний плян господарства Совітів, що їх опрацював премієр СССР Молотов. З оголошених матеріялів посередньо можна доміркуватись про недостачі вислідів другої пятилітки. Як аргумент для виправдання тих недостач подано саботажницьку акцію опозиційних елементів. Молотов заповідає збільшення промислової продукції до 1942. року щонайменше на 100 відсотків і твердить, що вартість промислової продукції, яка в 1937. р. виносила 95 і пів міліярдів рублів, в 1942. р. винесе 187 міліярдів рублів.

Серед важніших проєктів пляну третьої пятилітки Молотов назвав розбудову военного промислу, зокрема хемічного, утворення позажних резерв палива, вугілля і нафти та розбудову нафтового промислу на Уралі.

ська музика грає гимн „Ще не вмерла", а народна маса, яка збільшилася тут до яких 30.000 осіб, здіймає шапки й капелюхи та підхоплює слова гимну. Народ втихає і до мікрофону промовляє д-р М. Брящайко, що витає всіх приявних, між ними й учасників історичних зборів зперед 20 літ та представника Хусту комісаря Гулянича і пояснює ціль святочних зборів. Серед того приїздить авто, котрому роблять дорогу аж до трибуни, маси народу плещуть і кричать „Слава!"; з авта виступає батько народу, голова уряду **о. д-р А. Волошин** зі своїм секретарем п. Рогачем. По довгих оваціях народ замовкає і бесідник витає Високого Гостя та передає йому слово.

О. д-р А. Волошин дякує за таке сердечне привитання та передає всім привіт від 10.000 зібраних у Білках на такому самому святі, з якого саме приїздить. Згадує історичні збори зперед 20 літ, для яких заслужилися тоді ще молоді, нині вже сідоголові народні діячі браті Брящайки, яким приходилося за це й терпіти (д-рові Юлієві Брящайкові покотилися сльози по лиці, мабуть на згадку, як був засуджений румунами на смерть). Далі оповідає, як було 20 літ тому, як народ на Підкарпатті прозрів і не могло його знищити розбивання на ріжні табори. Ми побудували наші „Просвіти" і школи та по сумних досвідах минулої осени стали як свідома, культурна нація. При недалеких виборах — закінчив о. премієр — покажемо, що хочемо і вміємо жити власним життям.

Д-р М. Брящайко дякує о. премієрові, що вів нас 20 років і привів до свободи та бажає, щоб вів нас ще дальших 20 років до повної перемоги.

Відтак витає Збори й о. премієра комісар **М. Гулянич** іменем Хусту, в якому народ перед 20 роками виявив своє бажання до волі дуже ясно.

По нім промовляв ужгородський делегат на ті історичні збори зперед 20 літ **о. Віктор Желтвай**. Бесідник провів, а народ повторив присягу вірности жовто-блакитному прапорові.

Д-р Михайло Брящайко переповідає історичний хід подій зперед 20 літ, згадує їх учасників: Степана Клочурака, Філька з Хусту, Волощука з Нанкова, Дмитра Симулика з Іви (якого люди підносять на раменах) та багато інших, яких було 420, як делегатів від 420.000 громадян. І Народня Рада з Любовні у Пряшівщині прислала письмо з підписами о. Невицького і д-ра Мервана, яким приймала за своє рішення зборів у Хусті.

Д-р Юлій Брящайко дякує передбесідникам за згадку, якої він собі не заслужив („Заслужив, заслужив" — кричить народ. — „Ви наш третій міністр!"). Він просить, щоб лиш кожний з нас сповняв свій обовязок супроти Батьківщини, а тоді діждемося ліпшої долі.

Секретар премієра, улюблений бесідник **Іван Рогач**, згадує, що 21. І. 1919. р. народ проголосив свою волю і 21. І. 1939. р. відїхав з Хусту накидуваний нам міністр генерал Прхаля. Перед 20 роками розпалися дві великі держави і була повстала велика Українська Держава; тепер розпалася стара ЧСР і повстала нова федеративна держава чехів, словаків та українців. Промовець домагається створення в К. У. української територіяльної армії і вкінці просить пошанувати борців за волю і державність Закарпаття однохвилинною мовчанкою, що нарoд виконує.

Палкий привіт і зазив від Жіночого Відділу Карпатської Січи виголошує п. **Ел. Кузьмівна**. Дальше промовляє дир. **Федір Ревай** від новоствореного Українського Національного Обєднання та письменник **Василь Гренджа-Донський** від „Просвіти" і Союзу українських письменників та журналістів.

Міністр **Юлій Ревай**, що саме приїхав з подібних зборів зі Сваляви, серед бурхливих оплесків витає зібраних від Свалявщини, яка досі у великій більшості була у кацапському таборі, зазначує, що за тих 20 років народ перейшов тверду школу, але зложив добре іспит своєї національної зрілости.

Дальше промовляли: студент **О. Блистів** за Український Пласт, **інж. Васюк** за кубанських козаків, начальник міністерства шкільництва **А. Штефан** за Учительську Громаду, **А. Маханець** від громадян Бедевлі, **Іван Климпуш** від Гуцульщини, господар **Йосиф Сич** з Хусту як учасник історичних зборів, **Ілько Федорович** від гірників Солотвинських копалень, **Іван Волощук** від громадян Нанкова, **д-р Степан Росоха** від українських націоналістів, **д-р Іван Долинський** як колишній старшина Української Армії.

Пізно пополудні закінчилися ці величаві історичні збори відспіванням гимну: „Ще не вмерла Україна". Народ і січовики з одушевленням розходилися домів.

Цілий похід і хід зборів сфільмувало відоме підприємство „Гомонт".

Вечором відбулася святочна академія з промовами **В. Гренджі-Донського й Уласа Самчука** та добірними хоровими декламаціями січовиків.

Яр. Олексенко.

Чи перед великою світовою крізою?

(Від власного кореспондента.)

Париж, 27. січня 1939.

Міністерство маринарки Злучених Держав Північної Америки предложило новий морський военний буджет, що буде в цих днях ухвалений. Ось він: Держави Північної Америки водвоюють свою военну фльоту. Побіч істуючої т. зв. тихо-океанської ескадри, рівної величиною боевій тихо-океанській фльоті Великої Британії, створять другу, атлянтійську фльоту, що перебуватиме постійно на филях Атлянтійського Океану. Вона під оглядом числа боевих одиниць, тонажу та боевої спроможности буде така як перша. На цю ціль Злучені Держави призначують грубі міліярди долярів.

Кожний американець матиме право 1-го січня 1943. р. сказати: **We have the first fleet in the world** — маємо найсильнішу фльоту світу.

Англійці приймають це невідкличне американське верховодство на морях зі спокійним, однак може і болючим спортовим фер плей. Американський амбасадор у Льондоні п. Кенеді заявив кілька днів тому підчас англьо-американського свята ось що: „Наше морське суперництво (тобто між Великою Британією і Злученими Державами П. А.) закінчене. Ми розбувудоватимемо далі наші боеві морські сили без цілких намірів ривалізації, щоб боронити на світі лад, мир і цивілізацію".

Додамо: англьо-саксонську цивілізацію і гегемонію англьо-саксонської раси, що досі тримає у своїх руках на всіх континентах праnо білої раси.

У XIX-ому столітті англійці казали, що ніяка нація не може тріюмфувати в ніякій війні, якщо вона матиме проти себе Англію. У XX-му столітті це першенство ступнево переноситься у велику північно-американську республику. Великі західно-европейські демократії покладають щораз більші надії на Вашингтон, думаючи, що рішальним чинником у майбутній світовій крізі будуть Злучені Держави Північної Америки — ця маса 130 міліонів людей, що має у себе всі сирівці.

•

На европейському континенті претенсію до світового верховодства підносить Німеччина. Великий французький учений, знаменитий знавець англьо-саксонського світа, проф. Андре Сігфрід друкує в останньому числі „Ілюстрасіон" статтю п. н. „Що означав би для світа кінець британського верховодства". Тут наводить він цікаві рядки Жака Рівієра, француза, що був у німецькому полоні підчас війни та який уявляв собі наслідки німецької гегемонії у світі так: „Якщо німці будуть домінувати, то світове виробництво збільшиться в нечуваний спосіб. Все те, що в наших руках мале і кволе, розвинеться; товарові обміни навяжуться; всі багацтва збільшаться, вкінці життя стане, якщо не щасливіше, то бодай ріжноманітне та буде воно в добробуті. Користи будуть безсумнівні. Але за яку ціну? Ось що не дає спокою моїм думкам та наповняє мене жахом".

Проф. Сігфрід твердить, що інтерес людства та білої раси зокрема, вимагає, щоб британська імперія продовжувала свою цивілізаційну ролю у світі і він вірить, що Злучені Держави П. А. підіпруть в рішальній хвилині цілою своєю силою ліберальний Альбіон, тобто ліберальну гегемонію у світі. Свобідна атмосфера життя — яку дає людям англійська цивілізація, є на його думку суттевою прикметою західно-европейської цивілізації.

•

Залишім ці фільософічні міркування. Звернім увагу на парлямент, де говорили про гегемонію. Учора в ночі закінчилася у французькій посольській палаті велика дебата над закордонною політикою Франції, яку навмисне —кажуть комуністи — продовжувала правиця, щоб дочекатися упадку Барсельони. Даладіє мав черговий свій тріюмф. Його вхід на салю нарад повитали посли повстанням з місць, його поява на трибуні викликала бурю оваційі. Даладіє дуже подібний до Мусоліні. Його кожна промова — українські радіо-слухачі в краю мали може нераз нагоду слухати його — „бере за серце". Він вдаряє перш за все у чуття слухача і басовим спокійним голосом, який хвилинами переходить у фортіссімо, панує над юрбою. Учора Даладіє дослівно склонив за собою посольську палату. У цій самій хвилині, коли Мусоліні в Римі сповістив про здобуття Барсельони, коли юрба чорних сорочок кричала на вулицях вічного міста: „На Париж, на Париж!" „Не дамо ні одного клаптика землі", — у цій самій хвилині говорив теж французький премієр з трибуни у палаті. „Палата одноголосно одобрює ваші слова" — заявив опісля президент палати Еріо — по довгій маніфестації послів у честь премієра. Даладіє мае сьогодні блискучий пресовий відгук у французькій пресі. У той самий час великобритійська та французька военна фльота кружляла біля еспанського побережжя.

Чи це все заповідає велику крізу? Чи вона пічнеться на водах Середземного Моря? В суботу 28. січня промовляє Чемберлен. У понеділок 30. січня промовляє Гітлер. У вівторок 31. січня промовляє Чемберлен. В середу 1. лютого промовляє Мусоліні.

Велика Британія та Франція настоюватимуть, щоб усі італійські відділи покинули негайно Еспанію, як це обіцяв Мусоліні. Франція не бентежиться римськими вигуками, але уважно слідкує у якій мірі канцлер Гітлер підтримає свого італійського союзника.

Ю. С.

ОЗОН І МЕНШИНИ.

ОЗОН зорганізував на терені парляменту „зеспул" для національних справ з пос. Будзинтельбахом і пос. Вагнером у проводі. Будуть це — як пише дотепний „Курєр Польскі" — озонові фахівці від меншин.

•

Дня 28. січня закінчилася у президії ради міністрів у Варшаві в приняві марш. Сьміглого-Ридза нарада міністрів у справах економічних потреб південно-східних земель.

—o—

АМЕРИКА В ДЕНЬ УРОДИН СВОГО ПРЕЗИДЕНТА

НЮ ЙОРК. В цілих Злучених Державах Північної Америки святковано дуже врочисто 57-і роковини уродин през. Рузвельта. Зорганізовано багато імпрез, щоб зібрати міліони долярів на боротьбу з дитячим паралічем. Президент Рузвельт пробув учорашній день в окруженні своєї рідні, а вечором виголосив радіову промову, закликуючи до боротьби з Гай-не-Медіною.

ська музика грає гимн „Ще не вмерла", а народня маса, яка збільшилася тут до яких 30.000 осіб, здіймає шапки й капелюхи та підхоплює слова гимну. Народ втихає і до мікрофону проємовляє д-р М. Брящайко, що витає всіх приявних, між ними й учасників історичних зборів зперед 20 літ та представника Хусту комісаря Гулянича і пояснює ціль святочних зборів. Серед того приїздить авто, котрому роблять дорогу аж до трибуни, маси народу плещуть і кричать „Слава!"; з авта виступає батько народу, голова уряду **о. д-р А. Волошин** зі своїм секретарем п. Рогачем. По довгих оваціях народ замовкає і бесідник витає Високого Гостя та передає йому слово.

О. д-р А. Волошин дякує за таке сердечне привитання та передає всім привіт від 10.000 зібраних у Білках на такому самому святі, з якого саме приїздить. Згадує історичні збори зперед 20 літ, для яких заслужилися тоді ще молоді, нині вже сідоголові народні діячі брати Брящайки, яким приходилося за це й терпіти (д-рові Юліеві Брящайкові покотилися сльози по лиці, мабуть на згадку, як був засуджений румунами на смерть). Далі оповідає, як було 20 літ тому, як народ на Підкарпатті прозрів і не могло його знищити розбивання на ріжні табори. Ми побудували наші „Просвіти" і школи та по сумних досвідах минулої осени станули як свідома, культурна нація. При недалеких виборах — закінчив о. премієр — покажемо, що хочемо і вміємо жити власним життям.

Д-р М. Брящайко дякує о. премієрові, що він нас 20 років і привів до свободи та бажає, щоб він нас ще дальших 20 років до повної перемоги.

Відтак витає Збори й о. премієра комісар **М. Гулянич** іменем Хусту, в якому народ перед 20 роками виявив своє бажання до волі дуже ясно.

По нім промовляв ужгородський делегат на ті історичні збори зперед 20 літ **о. Віктор Желтвай**. Бесідник провів, а народ повторив присягу вірности жовто-блакитному прапорові.

Д-р Михайло Брящайко переповідає історичний хід подій зперед 20 літ, згадує їх учасників: Степана Клочурака, Філяка з Хусту, Волощука з Нанкова, Дмитра Симулика з Ізи (якого люди підносять на раменах) та багато інших, яких було 420, як делегатів від 420.000 громадян. І Народня Рада з Любовні у Пряшівщині прислала письмо з підписами о. Невицького і д-ра Мервана, яким приймала за своє рішення зборів у Хусті.

Д-р Юлій Брящайко дякує передбесідникам за згадку, якої він собі не заслужив („Заслужив, заслужив" — кричить народ. — „Ви наш третій міністр!"). Він просить, щоб лиш кожний з нас сповняв свій обовязок супроти Батьківщини, а тоді діждемося ліпшої долі.

Секретар премієра, улюблений бесідник **Іван Рогач**, згадує, що 21. І. 1919. р. народ проголосив свою волю і 21. І. 1939. р. відїхав з Хусту накидуваний нам міністр генерал Прхаля. Перед 20 роками розпалися дві великі держави і була повстала велика Українська Держава; тепер розпалася стара ЧСР і повстала нова федеративна держава чехів, словаків та українців. Промовець домагається створення в К. У. української територіяльної армії і вкінці просить пошанувати борців за волю і державність Закарпаття однохвилинною мовчанкою, що народ виконує.

Палкий привіт і зазив від Жіночого Відділу Карпатської Січи виголошує п. **Ел. Кузьмів-на**. Дальше промовляє дир. **Федір Ревай** від новоствореного Українського Національного Обєднання та письменник **Василь Гренджа-Донський** від „Просвіти" і Союзу українських письменників і журналістів.

Міністр **Юлій Ревай**, що саме приїхав з подібних зборів зі Сваляви, серед бурхливих оплесків витає зібраних від Свалявщини, яка досі у великій більшості була у кацапському таборі, зазначує, що за тих 20 років народ перейшов тверду школу, але зложив добре іспит своєї національної зрілости.

Дальше промовляли: студент **О. Блистів** за Український Пласт, **інж. Васюк** за кубанських козаків, начальник міністерства шкільництва **А. Штефан** за Учительську Громаду, **А. Маханець** від громадян Бедевлі, **Іван Климпуш** від Гуцульщини, господар **Йосиф Сич** з Хусту як учасник історичних зборів, **Ілько Федорович** від гірників Солотвинських копалень, **Іван Волощук** від громадян Нанкова, **д-р Степан Росоха** від українських націоналістів, **д-р Іван Долнинський** як колишній старшина Української Армії.

Пізно пополудні закінчилися ці величаві історичні збори відспіванням гимну: „Ще не вмерла Україна". Народ і січовики з одушевленням розходилися домів.

Цілий похід і хід зборів сфільмувало відоме підприємство „Гомонт".

Вечором відбулася святочна академія з промовами **В. Гренджі-Донського й Уласа Самчука** та добірними хоровими декламаціями січовиків.

Яр. Олексенко.

Чи перед великою світовою крізою?

(Від власного кореспондента.)

Париж, 27. січня 1939.

Міністерство маринарки Злучених Держав Північної Америки предложило новий морський воєнний буджет, що буде в цих днях ухвалений. Ось він: Держави Північної Америки подвоюють свою воєнну фльоту. Побіч істнуючої т. зв. тихо-океанської ескадри, рівної величиною боєвій тихо-океанській фльоті Великої Британії, створять другу, атлянтійську фльоту, що перебуватиме постійно на филях Атлянтійського Океану. Вона під оглядом числа боєвих одиниць, тонажу та боєвої спроможности буде така як перша. На цю ціль Злучені Держави призначують грубі міліярди долярів.

Кожний американець матиме право 1-го січня 1943. р. сказати: **We have the first fleet in the world** — маємо найсильнішу фльоту світу.

Англійці приймають це невідкличне американське верховодство на морях зі спокійним, однак може і болючим спортовим фер плей. Американський амбасадор у Льондоні п. Кеннеді заявив кілька днів тому підчас англьо-американського свята ось що: „Наше морське суперництво (тобто між Великою Британією і Злученими Державами П. А.) закінчене. Ми розбудуватимемо далі наші боєві морські сили без ніяких намірів ривалізації, щоб боронити на світі лад, мир і цивілізацію".

Додамо: англьо-саксонську цивілізацію і гегемонію англьо-саксонської раси, що досі тримає у своїх руках на всіх континентах прапор білої раси.

У XIX-ому столітті англійці казали, що ніяка нація не може тріюмфувати в ніякій війні, якщо вона матиме проти себе Англію. У XX-му столітті це першенство ступнево переноситься у велику північно-американську республику. Великі західно-европейські демократії покладають щораз більші надії на Вашингтон, думаючи, що рішальним чинником у майбутній світовій крізі будуть Злучені Держави Північної Америки — ця маса 130 міліонів людей, що має у себе всі сирівці.

•

На европейському континенті претенсію до світового верховодства підносить Німеччина. Великий французький учений, знаменитий знавець англьо-саксонського світа, проф. Андре Сігфрід друкує в останньому числі „Ілюстрасіон" статтю п. н. „Що означав би для світа кінець британського верховодства". Тут наводить він цікаві рядки Жака Рівієра, француза, що був у німецькому полоні підчас війни та який уявляв собі наслідки німецької гегемонії у світі так: „Якщо німці будуть домінувати, то світове виробництво збільшиться в нечуваний спосіб. Все те, що в наших руках мале і кволе, розвинеться; товарові обміни навяжуться; всі багатства збільшаться, вкінці життя стане, якщо не щасливіше, то бодай ріжноманітне та буде воно в добробуті. Користи будуть безсумнівні. Але за яку ціну? Ось що не дає спокою моїм думкам та наповняє мене жахом".

Проф. Сігфрід твердить, що інтерес людства та білої раси зокрема, вимагає, щоб британська імперія продовжувала свою цивілізаційну ролю у світі і він вірить, що Злучені Держави П. А. підіпруть в рішальній хвилині зі лою своєю силою ліберальний Альбіон, тобто ліберальну гегемонію у світі. Свобідна атмосфера життя — яку дає людям англійська цивілізація, є на його думку суттєвою прикметою західно-европейської цивілізації.

•

Залишім ці фільософічні міркування. Звернім увагу на парлямент, де говорили про гегемонію. Учора в ночі закінчилася у французькій посольській палаті велика дебата над закордонною політикою Франції, яку навмисне —кажуть комуністи — продовжувала правиця, щоб дочекатися упадку Барсельони. Даляді́е мав черговий свій тріюмф. Його вхід на салю нарад повитали посли повстанням з місць, його поява на трибуні викликала бурю овацій. Даляді́е дуже подібний до Мусоліні. Його кожна промова — українські радіо-слухачі в краю мали може нераз нагоду слухати його — „бере за серце". Він вдаряє перш за все у чуття слухача і басовим спокійним голосом, який хвилинами переходить у фортісімо, панує над юрбою. Учора Даляді́е дослівно споків за собою посольську палату. У цій самій хвилині, коли Мусоліні в Римі сповістив про здобуття Барсельони, коли юрба чорних сорочок кричала на вулицях вічного міста: „На Париж, на Париж!" „Не дамо ні одного клаптика землі", — у цій самій хвилині говорив теж французький премієр з трибуни у палаті. „Палата одноголосно одобрює ваші слова" — заявив опісля президент палати Еріо — по довгій маніфестації послів у честь премієра. Даляді́е має сьогодні блискучий пресовий відгук у французькій пресі. У той самий час великобритійська та французька воєнна фльота кружляла біля еспанського побережжя.

Чи це все заповідає велику крізу? Чи вона пічнеться на водах Середземного Моря? В суботу 28. січня промовляє Чемберлен. У понеділок 30. січня промовляє Гітлер. У вівторок 31. січня промовляє Чемберлен. В середу 1. лютого промовляє Мусоліні.

Велика Британія та Франція настоюватимуть, щоб усі італійські відділи покинули негайно Еспанію, як це обіцяв Мусоліні. Франція не бентежиться римськими вигуками, але вона пильно слідкує у якій мірі канцлер Гітлер піддержує свого італійського союзника.

Ю. С.

ОЗОН І МЕНШИНИ.

ОЗОН зорганізував на терені парлямен[illegible] „зеспул" для національних справ з сей[illegible] тельбахом і пос. Вагнером у проводі. Бу[illegible] це — як пише дотепний „Курер Польс[illegible]" — озонові фахівці від меншин.

•

Дня 28. січня закінчилася у президії [illegible] міністрів у Варшаві в приявні марш. Смигл[illegible] Ридза нарада міністрів у справах економ[illegible] потреб південно-східних земель.

—о—

АМЕРИКА В ДЕНЬ УРОДИН СВОГО ПРЕЗИДЕНТА.

НЮ ЙОРК. В цілих Злучених Держав[illegible] Північної Америки святковано дуже [illegible] 57-і роковини уродин през. Рузвельта. [illegible] зовано багато імпрез, щоб зібрати міліо[illegible] лярів на боротьбу з дитячим паралі[illegible] зидент Рузвельт пробув учорашній ден[illegible] круженні своєї рідні, а вечором виголоси[illegible] діову промову, накликуючи до боротьби [illegible] не-мediною.

Україніка.

БЕЛЬҐІЙСЬКА ПРЕСА.

У бельґійському щоденнику **„Рекс"** з 20. січня знаходимо довшу статтю п. з. „Україна та література". Стаття, не вважаючи на свій заголовок, згадує тільки в кількох рядках про Шевченка та Гоголя, а врештою дає короткий огляд історичних подій від давньої давнини аж до сучасного стану земель, де живе наш нарід.

„Ль Еко деля Бурз" (Брюселя) з 26. І. обговорює в дипльоматичній частині сучасне положення та звертає на вагу української проблеми в сучасній хвилині.

ІТАЛІЙСЬКА ПРЕСА.

Римський місячник **„Ля віта італіяна"** за січень 1939 р. помістив обширну й вичерпуючу статтю п. н. „Українське питання та европейський інтерес". Автором цієї солідно опрацьованої, безсторонньо прихильної нам статті є д-р Джячінто Тревізонно. Між ін., шан. автор статті звертає увагу, що українство за останні роки прибрало форми нового, конструктивно-політичного явища у східній Европі.

ХОРВАТСЬКА ПРЕСА.

„Обзор" з 29. І. під наголовком „Українська проблема" приносить дослівний переклад статті, взятої з відомого англійського щоденника „Менчестер Гардіян" про Карпатську Україну.

НІМЕЦЬКА ПРЕСА.

Братиславський **„Ґренцботе"** завів окрему рубрику, в якій вірно інформує про розвиток державного, культурного та господарського життя у карпато-українській державі. В числі з 28. І. зібрана совісно хроніка карпато-українських подій.

„Дайтше Штіммен" (Братислава) з 28. І. реферують справу конфлікту карпато-українського уряду з центральним урядом у Празі з приводу іменування ґенерала Прхалі.

У тижневому додатку до берлінської **„Бермен Цайтунґ"** з 28. січня знаходимо велику статтю з таблицями Гайнца Гекеля з Берліна п. з. „Лісове багатство Карпатської України".

—o—

Мадрид в огні гармат.

ПАРИЖ. Агенція Аваса повідомляє з Мадриду, що батерії військ ґен. Франка почали в 1-ій годині вночі обстрілювати Мадрид з гармат важкого калібру. Бомбардування припинилось в год. 1.30, одначе акція, започаткована в тому часі, продовжується далі.

ЧИ ПЕРЕД МОРСЬКОЮ БИТВОЮ?

ҐІБРАЛЬТАР. Райтер повідомляє, що еспанська урядова фльота покинула Картаґіну й поплила в невідомому напрямі.

ЖУРБА ЗА ЕСПАНСЬКИХ УТІКАЧІВ.

БРЮССЕЛЯ. Бельґійський уряд рішив узяти участь у міжнародній акції допомоги еспанським утікачам. М. ін. 500 еспанських дітей примістять у бельґійській оселі в південно-французькому містечку Зет.

ОХОРОНА ФРАНЦІЇ ПЕРЕД ПОШЕСТЯМИ.

ПАРИЖ. Міністр внутрішніх справ і міністр прилюдного здоровля виїхали до Перпініян, а опісля на самий еспанський кордон, щоб видати розпорядки у справі охорони прикордонної смуги перед можливістю перенесення до Франції пошестей утікачами, що напливають з Еспанії.

ВІДЗНАЧЕННЯ ЗА ЗАСЛУГИ ДЛЯ НІМЕЧЧИНИ.

БЕРЛІН. Учора канцлер Гітлер наділив 233 членів націонал-соціялістичної партії золотою партійною відзнакою за заслугу для німецького народу та держави.

—o—

ЗБІЛЬШЕННЯ КАДРІВ ШВАЙЦАРСЬКОЇ АРМІЇ

БЕРНО. Рада швайцарської федерації прийняла проєкт підвищення у 1939. р. чисельного стану військових частин, які були досі злекомпоновані. Цей проєкт передано тепер швайцарському союзному парляментові.

Відмова залізничої знижки на Загальний Зїзд Рідної Школи.

Міністерство комунікації відмовило Рідній Школі залізничих знижок на переїзд делеґатів на Загальний Зїзд РШ., що відбудеться 2. лютого ц. р. у Львові.

Головна Управа Рідної Школи.

ЗА ВІДХИЛЕНИМИ КУЛІСАМИ.

ЩО МОЖНА ВИЧИТАТИ В ЧАСОПИСНОМУ ФЕЙЛЄТОНІ.

Популярний письменник і фейлетоніст краківського „Ілюстрованого Куріера Цодзенного" Зигмунт Новаковський умістив в одному з останніх чисел того часопису фейлетон п. н. „Т. зв. „Плечі". Привід до фейлетону дав йому процес за „торговлю протекцією", що йде тепер перед краківським судом, отже тема: всевладна протекція.

„Як кажу — пише п. Новаковський — протекція це владна пані на близько чотириста тисячах квадратних кільометрів, якщо вже врахуємо Заользя, до якого ввійшла певно на тиждень перед входом війська... Вона мусить бути всюди перша! На окраїнах Річипосполитої і в столиці, під Вавелем і в Піпідівці, всюди. То бацшль, що літає у повітрі. Протекція зачіпає нас на вулиці, влазить до дому, присідається в каварні, засипає листами, телефонує від ранку до ночі. Ви маєте звязки! Одне ваше слово! Для вас це зроблять! З вами мусять рахуватися. Досить одного телефону!...

„Скимлить, лебедить, поплакує, потягає носом та протекція з ґатунку найбідніших, що деколи жаль бере. Бо і що-ж ці нужларі винуваті? Не мають плечей, тобто чекає їх безробіття, вистоювання по передпокоях, видатки на стемплі, на виїзди і все на те, щоб відійти з нічим і зі скріпленим переконанням, що студії це радше зайвий вантаж, що кваліфікації утруднюють справу, що практика непотрібна, бо вистачають добрі „плечі", вистачить деколи одне слівце, один телефон, одна горівка (якби тільки одна!), один або більше лисів (знову та нещасна футряна бранжа!)... Так, лис або навіть щось зовсім іншого: розказують багато про одного вже спенсіонованого достойника, в якого кожна петентка мусіла окупитися на підставі дещо змодернізованого „права першої ночі", а трапиться часом деякий кацик, що не робить ніяких тайн з таких тріюмфів.

Друга протекція нахабна, така, що шантажує і шаржує властне шаржами, якимсь брудершафтом, якоюсь фотографією, візитовим білетом, фікційним чи позвзяним якимсь першорядним прізвищем, буцімто приналежністю до якоїсь формації, високим становищем у Б. Б., чи в чімсь такім подібнім, посвояченням з кимсь там у самій столиці, в самому кабінеті... Коли почує „вон!" і вилетить фронтовими сходами, погрожує жорстокою помстою. Побачите! Порахуємося з вами! Ви навіть не знаєте, як вам підставимо ногу! Не таких, як ви, ми викінчили без решти!...

„Ця сама справа, бачучи, що в подібний спосіб нічого не здобуде, вертається іншими дверми. Протекція — типова рецидивістка, отже приходить через кухню, трапляє через буцімто товаришів звідкись там, загороджує дорогу на вулиці, чіпляється плаща. Дочка має матуру, три роки без посади. Хлопець сидить дома бездільно від коли вийшов з війська! Іспити з відзначенням, але що-ж, як не має плечей! Я голосував до сойму так, як хотіли і нішо! Голосував до міської ради на трійку і також ніщо!

„Починають виказувати речі правдиві і скандальні. Отже Ікс має дві посади, жінка дістала третю. Ипсільон є коморником чи гіпотечним писарем, хоча вийшов зі суду в просто ганебних обставинах... Одночасно вдова по капітані-лікарю П. В., відзначенім посмертно хрестом хоробрих, дістає місячної емеритури 37 зол 50 сот. підчас коли... І тепер ці люди починають сипати прізвищами, цитувати правду про т. зв. „плечі".

„Окремий розділ книги про „Паню Протекцію" повинен мати наголовок „Медицина". Коли почнеться час прийнять студентів на той факультет, протекція шаліє більше ніж у часі прийнять до театру. Нещасні батьки у пошукаці „плечей" бігають безуспішно по цілому місті від Анни до іншого священника, щоб попасти накінець на якогось обманця в роді тих, що дефілюють тепер підчас краківського процесу."

Україніка.

БЕЛЬҐІЙСЬКА ПРЕСА.

У бельґійському щоденнику „Рекс" з 20. січня знаходимо довшу статтю п. з. „Україна та література". Стаття, не вважаючи на свій заголовок, зґадує тільки в кількох рядках про Шевченка та Гоголя, а зрештою дає короткий оґляд історичних подій від давньої давнини аж до сучасного стану земель, де живе наш нарід.

„Ль Еко деля Бурз" (Брюселя) з 26. І. обговорює в дипльоматичній частині сучасне положення та звертає на вагу української проблеми в сучасній хвилині.

ІТАЛІЙСЬКА ПРЕСА.

Римський місячник „Ля віта італіяна" за січень 1939 р. помістив обширну й вичерпуючу статтю п. н. „Українське питання та европейський інтерес". Автором цієї солідно опрацьованої, безсторонньо прихильної нам статті є д-р Джячінто Тревізонно. Між ін., шан. автор статті звертає увагу, що українство за останні роки прибрало форми нового, конструктивно-політичного явища у східній Европі.

ХОРВАТСЬКА ПРЕСА.

„Обзор" з 29. І. під наголовком „Українська проблема" приносить дослівний переклад статті, взятої з відомого анґлійського щоденника „Менчестер Гардіян" про Карпатську Україну.

НІМЕЦЬКА ПРЕСА.

Братиславський „Ґренцботе" завів окрему рубрику, в якій вірно інформує про розвиток державного, культурного та господарського життя у карпато-українській державі. В числі з 28. І. зібрана совісно хроніка карпато-українських подій.

„Дайтше Штіммен" (Братислава) з 28. І. реферують справу конфлікту карпато-українського уряду з центральним урядом у Празі з приводу іменування ґенерала Прхалі.

У тижневому додатку до берлінської „Берлінер Цайтунг" з 28. січня знаходимо велику статтю з таблицями Гайнца Гекеля з Берліна п. н. „Лісове багатство Карпатської України".

—o—

Мадрид в огні гармат.

ПАРИЖ. Агенція Аваса повідомляє з Мадриду, що батерії військ ґен. Франка почали в 1-ій годині вночі обстрілювати Мадрид з гармат важкого калібру. Бомбардування припинилось в год. 1.30, одначе акція, започаткована в тому часі, продовжується далі.

ЧИ ПЕРЕД МОРСЬКОЮ БИТВОЮ?

ҐІБРАЛЬТАР. Райтер повідомляє, що еспанська урядова фльота покинула Картаґіну й поплила в невідомому напрямі.

ЖУРБА ЗА ЕСПАНСЬКИХ УТІКАЧІВ

БРЮССЕЛЯ. Бельґійський уряд рішив узяти участь у міжнародній акції допомоги еспанським утікачам. М. ін. 500 еспанських дітей примістять у бельґійській оселі в південно-французькому містечку Зет.

ОХОРОНА ФРАНЦІЇ ПЕРЕД ПОШЕСТЯМИ.

ПАРИЖ. Міністр внутрішніх справ і міністр прилюдного здоровля виїхали до Перпініян, а опісля на самий еспанський кордон, щоб видати розпорядки у справі охорони прикордонної смуги перед можливістю перенесення до Франції пошестей утікачами, що напливають з Еспанії.

ВІДЗНАЧЕННЯ ЗА ЗАСЛУГИ ДЛЯ НІМЕЧЧИНИ.

БЕРЛІН. Учора канцлер Гітлер наділив 233 членів націонал-соціялістичної партії золотою партійною відзнакою за заслугу для німецького народу та держави.

—o—

ЗБІЛЬШЕННЯ КАДРІВ ШВАЙЦАРСЬКОЇ АРМІЇ.

БЕРНО. Рада швайцарської федерації прийняла проект підвищення у 1939. р. чисельного стану військових частин, які були досі зекомплетовані. Цей проект передано тепер швайцарському союзному парляментові.

Відмова залізничої знижки на Загальний Зїзд Рідної Школи.

Міністерство комунікації відмовило Рідній Школі залізничих знижок на переїзд делеґатів на Загальний Зїзд РШ., що відбудеться 2. лютого ц. р. у Львові.

Головна Управа Рідної Школи.

ЗА ВІДХИЛЕНИМИ КУЛІСАМИ.

ЩО МОЖНА ВИЧИТАТИ В ЧАСОПИСНОМУ ФЕЙЛЄТОНІ.

Популярний письменник і фейлетоніст краківського „Ілюстрованого Курієра Цодзенного" Зигмунт Новаковський умістив в одному з останніх чисел того часопису фейлетон п. н. „Т. зв. „Плечі". Привід до фейлетону дав йому процес за „торговлю протекцією", що йде тепер перед краківським судом, отже тема: всевладна протекція.

„Як кажу — пише п. Новаковський — протекція це владна пані на близько чотириста тисячах квадратних кільометрів, якщо вже врахуємо Заольззя, до якого ввійшла певно на тиждень перед входом війська... Вона мусить бути всюди перша! На окраїнах Річипосполитої і в столиці, під Вавелем і в Піпілівці, всюди. То бациль, що літає у повітрі. Протекція зачіпає нас на вулиці, влазить до дому, присідається в каварні, засипає листами, телефонує від ранку до ночі. Ви маєте звязки! Одне ваше слово! Для вас це зроблять! З вами мусять рахуватися. Досить одного телефону!...

„Скимлить, лебедить, поплакує, потягає носом та протекція з ґатунку найбідніших, що деколи жаль бере. Бо і що-ж ці нуждарі винуваті? Не мають плечей, тобто чекає їх безробіття, вистоювання по передпокоях, видатки на стемплі, на виїзди і все на те, щоб відійти з нічим і зі скріпленим переконанням, що студії це радше зайвий вантаж, що кваліфікації утруднюють справу, що практика непотрібна, бо вистачають добрі „плечі", вистачить деколи одне слівце, один телефон, одна горівка (якби тільки одна!), один або більше лисів (знову та нещасна футряна бранжа!)... Так, лис або навіть щось зовсім іншого: розказують багато про одного вже спенсіонованого достойника, в якого кожна петентка мусіла окупитися на підставі дещо змодернізованого „права першої ночі", а трапиться часом деякий кацик, що не робить ніяких тайн з таких тріюмфів.

Друга протекція нахабна, така, що шантажує і шаржує власне шаржами, якимсь брудершафтом, якоюсь фотографією, візитовим білетом, фікційним чи правдивим, якимсь першорядним прізвищем, буцімто приналежністю до якоїсь формації, високим становищем у Б. Б., чи в чімсь такім подібнім, посвяченням з кимсь там у самій столиці, в самому кабінеті... Коли почує „вон!" і вилетить фронтовими сходами, погрожує жорстокою помстою. Побачите! Порахуємося з вами! Ви навіть не знаєте, як вам підставимо ногу! Не таких, як ви, ми викінчили без решти!...

„Ця сама справа, бачучи, що в подібний спосіб нічого не здобуде, вертається іншими дверми. Протекція — типова рецидивістка, отже приходить через кухню, трапляє через буцімто товаришів звідкись там, загороджує дорогу на вулиці, чіпляється плаща. Дочка має матуру, три роки без посади. Хлопець сидить дома бездільно від коли вийшов з війська! Іспити з відзначенням, але що-ж, як не має плечей! Я голосував до сойму так, як хотіли і ніщо! Голосував до міської ради на трійку і також ніщо!

„Починають виказувати речі правдиві і скандальні. Отже Ікс має дві посади, жінка дістала третю. Ипсільон є коморником чи гіпотечним писарем, хоча вийшов зі суду в просто ганебних обставинах... Одночасно вдова по капітані-лікарю П. В., відзначенім посмертно хрестом хоробрих, дістає місячної емеритури 37 зол 50 сот. підчас коли... І тепер ці люди починають сипати прізвищами, цитувати правду про т. зв. „плечі".

„Окремий розділ книги про „Паню Протекцію" повинен мати наголовок „Медицина". Коли почнеться час прийнять студентів на той факультет, протекція шаліє більше ніж у часі прийнять до театру. Нещасні батьки у пошуканці „плечей" бігають безуспішно по цілому місті від Анни до іншого священника, щоб попасти накінець на якогось обманця в роді тих, що дефілюють тепер підчас краківського процесу."

Обмеження вивозу грошей за кордон.

ВАРШАВА. (АТЕ). В польському Деннику Законів появився розпорядок міністерства скарбу про зміну розпорядку з дня 24. липня 1936. р. про грошевий оборот з закордоном та про оборот закордонними та краєвими платничими засобами. На основі цього розпорядку з днем 1. лютого ц. р. зменшили суми, які вільно вивозити за кордон. На закордонний пашпорт можна буде вивезти без дозволу девізової комісії тільки 100 золотих (тепер — 200 зол.), а на основі прикордонної перепустки можна брати зі собою денно 5 золотих (дотепер 10 зол.).

Відповіді на українські інтерпеляції.

Подаємо у скороченні кілька характеристичних відповідей на внесені недавно українські інтерпеляції в польському соймі:

На інтерпеляцію посла Лисяка в справі побиття українців у Сулятичах жидачівського повіту та в Добрівлянах і Сколім стрийського повіту премієр Складковський відповів, що наведені в інтерпеляції факти побиття українців військовим відділом, забирання молока й вівса без заплати зовсім не трапилися. Також зовсім видуманий факт здогадного (жекомого) окруження льокалю „Просвіти" в Сулятичах вояками, які грозили мешканцям, що стояли на вулиці з крісами готовими до стрілу.

Друга відповідь торкається інтерпеляції пос. Пеленського у справі побиття та зранення в Долині Михайла Любачевського капралем КОП-у. Премієр Складковський відповів, що військовий прокуратор у Львові почав у цій справі слідство, яке ще не закінчене. Винних, якщо вони були, покарають.

Чергова відповідь торкається інтерпеляції пос. Біляка у справі здогадного побиття військовим відділом мешканців громади Боратин у брідськім повіті. У цій справі теж ведуть слідство, яке ще незакінчене. Премієр ствердив, що перші розшуки виявили, що деякі мешканці громади Боратин поводилися провокаційно супроти вояків, підчас їх постою. Кілька днів перед приходом військового відділу були випадки протидержавних проступків, здемольовано дім ТШЛ, збезчестили державний герб і портрети президента та вбито члена Звйонзку Стшелецкого Роговінського.

На четверту інтерпеляцію пос. Пеленського у справі здогадних побоїв українського населення в Долині кінним відділом КОП-у, премієр відповів, що такі факти, як здемолювання чит. „Просвіти" у Витвиці й Княжолуці взагалі не трапилися. Відділ КОП-у відбував походові вправи і тому відділові взагалі ніхто не доручував ніяких спеціяльних завдань. Якщо були якісь пошкодовані, вони можуть зголошувати свої претенсії і розшуки втрат та шкід правним шляхом.

На пяту інтерпеляцію пос. Барана у справі заборони продавати на Волині українські книжки й часописи, премієр Складковський дав відповідь, яку ми вже містили її в цілості.

На шосту інтерпеляцію пос. Великановича у справі побоїв та поранення українського населення у Залізцях пов. Зборів військовим відділом, премієр Складковський відповів, що переведене слідство не потвердило закидів, поставлених в інтерпеляції щодо участи військових у побоях осіб, зібраних 20. листопада м. р. в Народнім Домі в Залізцях. Навпаки, слідство ствердило, що було зовсім інакше, як це змальовував інтерпелянт. Неправда, що буцімто вояки вдерлися на салю, побили зібраних і здемолювали уладження. Збори не мали дозволу влади. На салю ввійшов тільки командант відділу, щоб домагатися вияснення, бо кілька годин перед тим із вікон Народнього Дому обкидали вояків камінням. Зібрані, мабуть почувалися до вини, кинулися в паніці до втечі через вікна і двері та повибивали при тому шиби й виломали фрамуги. В салі обчисленій на сто осіб, містилося тоді поверх 400 осіб. Щойно перед домом зачалася взаїмна бійка з місцевим населенням, що збіглося, приваблене галасом. При масовій утечі потурбовано кілька осіб. На виновників зпоміж цивільного населення ніхто з пошкодованих не вмів вказати, не вдалося теж устійнити тотожности. Слідство виявило, що зпоміж вояків ніхто не брав участи в авантурі (зайсьцю). Повагу війська вдержано.

Вкінці на сему інтерпеляцію посла Витвицького у справі подій у кількох місцевостях дрогобицького повіту, премієр відповів, що слідство зовсім не дало доказів, які потверджували б правдивість закидів.

З приводу цих відповідей „Гонєц Варшавскі" пише: „З відповідей уряду на українські інтерпеляції видно, що українські претенсії розглянули при допомозі правильних, законних відносин, всюди переведено слідство, відповіді рішучі й тверді. Опінія сподіється, що уряд буде рішуче протиставитися українській агресії".

—o—

СВ. ОТЕЦЬ ДЛЯ ЖЕРТВ ЗЕМЛЕТРУСУ.

ЧІТА ДЕЛЬ ВАТІКАНО. З причини землетрусу в Чіле Св. Отець переслав за посередництвом нунція своє спеціяльне благословенство родинам, що їх навістив катаклізм. Крім того Св. Отець розпорядив висилку матеріяльної допомоги жертвам землетрусу.

МИХАЙЛО РОМАНИШИН. 2

Крива рука

На загальних зборах, що відбулися на „Поляні Білої Квітки", біля занехаяної цегольні, під сонцем і на траві, заносилося на бурю. Хоч у природі було тихо, сонце висіло саме над високим комином і заглядало до середини. Вітру не було і повні дощевої води копанки стояли рівно, без ружу. Проте були між людьми всі познаки, що несли зі собою бурю і неспокій. Жебраки відверто зачали бурмотіти про конечність конституції, а декотрі то вже і підносили голос понад норму, уведену і приняту на „Поляні Білої Квітки".

Крива Рука знав відкіль той вітер у погідну днину здіймається на чудовій поляні „Білої Квітки". Він знав, який той вітер дужий і яку деревину він усилі кинути на землю. То був Трохим Найда, недолуга і вілізливий коханець його Параски. Він то цькував жебрацьку братію, підбехтуючи її на всі лади, сліпих кидаючи проти кривих, глухих насилаючи на німоту, недолітками всуваючи у серце непосух для старців. Видно він добре знав людську душу і жебрацьку вдачу, бо, як сам хвалився, колись і до школи ходив, а там „збатярувався" і розжебрачився. Та найважніше, що його в організації не було, він сновигався по місті як нічий, чепляючи всіх прохожалих жебраків і говорив їм слово, але то і загальні збори зробив, дарма, що не міг вибрати на них голосу.

Перший узяв слово Юрій Сивий, запеклий, вілізливий. Скинув вилинялий сюртук, закачав рукави поза лікті; плюнув навідліть. Був відпору чиником III. району на місці прогнаного Найди. Третій район, як і давніше, давав найменше. Говорив палко, переконував, що Найду прогнано неповинно. Хай хто другий докаже, що III. район дасть більше, тоді і він піде спокійно слідами Найди. Най докаже!

Виставився вперед, визивно споглядаючи довкола. На поляні „Білої Квітки" ставало щораз то гарячіше. Всі конституційні справи раптом кудись щезли, пропали, зате справа III. району і Найди заняла перше і єдине місце. Крива Рука відчув важку духоту липневого дня. Знав, що тепер рішається його доля: або дальше буде шефом і володіти розбещеною зграєю жебраків, або піде геть, може з розбитою головою, а на його місце прийде Найда, Юрій, анархія.

З розтасованого купища людських тіл, що сопіло, колотилося, ревло та немилосердно воняло гнилими, затухлими припасами куплених і випрошених харчів, почали щораз густіше зводитися людські руки, випереджуючи запеклі язики, що одним махом ладилися вилити вщерть всю їдь і всю жовч на голову шефа. Крива Рука вмить охопив ситуацію. Пірвався на середину. Був лиш у чорній сорочці, розхристаний, його перпані сандали бряжчали пряжками широкий ремінь, єдиний, що залишився із рідної гірської ноші, поблискував новеньким, свіжо відчищеним і навоскованим штифтом.

Випростувався. Виглядав кремезний і грізний. У колі стихло.

— Ви хочете повороту Найди?

Вижидав, а як ніхто не підносив голосу, кінчав:

— Добре, будете ще нині його мати. Але що буде тоді, як я вам наявно докажу, що Найда лежань і вітрогон такий як більшість з вас і III. район дасть більше, як дали дотеперішні багатші райони? Що тоді буде, питаю вас?

Гробова мовчанка залягла поляну „Білої Квітки". Сонце висіло саме над занесеними калюжами і зелене жабуриння мигтіло юрмами відтінків. Жаби не відгукувалися, чекаючи вечора; було сонно і густо.

Крива Рука розглянувся довкола, застиглий у вижиданні на свій ні то запит, ні то виклик. [illegible] ступив крок.

— Як докажеш того, до смерти будеш нашим провідником, а як будеш мати свою [illegible] влада перейде на нього! — як відгомін [illegible] впало з кута, а сива, левина грива блиснула [illegible] рово на сонці і притихла.

— Як докажеш, то будеш... — впало [illegible] си і звідти. Люди смілішали, а гасло, [illegible] нароком левиною головою, видалося [illegible] причуд мудре в такий гарячий час. На [illegible] порішено відкласти збори на необмежений час, аж доки Крива Рука не докаже свойого.

Ще того самого дня спровадили [illegible] діда „шефа". Він перебрав тимчасово III. район. Сам Крива Рука вранці вирушив на III. район, довго [illegible] на пальцях. Ще заки їх відпустив, довго [illegible] у голову свої короткі, врівчасті слова. [illegible] віднайшов у сховку цегольні старий [illegible] дали повісив на патик, устромлений в [illegible] покинув цегольню.

— — — — — —

(Далі буде)

Обмеження вивозу грошей за кордон.

ВАРШАВА. (АТЕ). В польському Деннику Законів появився розпорядок міністерства скарбу про зміну розпорядку з дня 24. липня 1936. р. про грошевий оборот з закордоном та про оборот закордонними та краєвими платничими засобами. На основі цього розпорядку з днем 1. лютого ц. р. зменшили суми, які вільно вивозити за кордон. На закордонний пашпорт можна буде вивезти без дозволу девізової комісії тільки 100 золотих (тепер — 200 зол.), а на основі прикордонної перепустки можна брати зі собою денно 5 золотих (дотепер 10 зол.).

Відповіді на українські інтерпеляції.

Подаємо у скороченні кілька характеристичних відповідей на внесені недавно українські інтерпеляції в польському соймі:

На інтерпеляцію посла Лисяка в справі побиття українців у Сулятичах жидачівського повіту та в Добрівлянах і Сколім стрийського повіту премієр Складковський відповів, що наведені в інтерпеляції факти побиття українців військовим відділом, забирання молока й вівса без заплати зовсім не трапилися. Також зовсім видуманий факт здогадного (жекомого) окруження льокалю „Просвіти" в Сулятичах вояками, які грозили мешканцям, що стояли на вулиці з крісами готовими до стрілу.

Друга відповідь торкається інтерпеляції пос. Пеленського у справі побиття та зранення в Долині Михайла Любачівського капралем КОП-у. Премієр Складковський відповів, що військовий прокуратор у Львові почав у цій справі слідство, яке ще не закінчене. Винних, якщо вони були, покарають.

Чергова відповідь торкається інтерпеляції пос. Біляка у справі здогадного побиття військовим відділом мешканців громади Боратин у брідськім повіті. У цій справі теж ведуть слідство, яке ще незакінчене. Премієр ствердив, що перші розшуки виявили, що деякі мешканці громади Боратин поводилися провокаційно супроти вояків, підчас їх постою. Кілька днів перед приходом військового відділу були випадки протидержавних проступків, здемольовано дім ТШЛ, збезчестили державний герб і портрети президента та вбито члена Звйонзку Стшелецкого Рогозінського.

На четверту інтерпеляцію пос. Пеленського у справі здогадних побоїв українського населення в Долині кінним відділом КОП-у, премієр відповів, що такі факти, як здемолювання чит. „Просвіти" у Витвиці й Княжолуці взагалі не трапилися. Відділ КОП-у відбував походові вправи і тому відділові взагалі ніхто не доручував ніяких спеціяльних завдань. Якщо були якісь пошкоджені, вони можуть зголошувати свої претенсії і розшуки втрат та шкід правним шляхом.

На пяту інтерпеляцію пос. Барана у справі заборони продавати на Волині українські книжки й часописи, премієр Складковський дав відповідь, яку ми вже містили її в цілості.

На шосту інтерпеляцію пос. Великановича у справі побоїв та поранення українського населення у Залізцях пов. Зборів військовим відділом, премієр Складковський відповів, що переведене слідство не потвердило закидів, поставлених в інтерпеляції щодо участи військових у побоях осіб, зібраних 20. листопада м. р. в Народнім Домі в Залізцях. Навпаки, слідство ствердило, що було зовсім інакше, як це подавав інтерпелянт. Неправда, що буцімто вояки вдерлися на салю, побили зібраних і здемолювали уладження. Збори не мали дозволу влади. На салю ввійшов тільки командант відділу, щоб домагатися вияснення, бо кілька годин перед тим із вікон Народнього Дому обкидали вояків камінням. Зібрані, мабуть почувалися до вини, кинулися в паніці до втечі через вікна і двері та повибивали при тому шиби й вікопні фрамуги. В салі обчисленій на сто осіб, містилося тоді поверх 400 осіб. Шойно перед домом почалася взаїмна бійка з місцевим населенням, що збіглося, привабленe галасом. При масовій тиску потурбовано кілька осіб. На виновників з-поміж цивільного населення ніхто з пошкоджених не вміє вказати, не вдалося теж устійнити тотожности. Слідство виявило, що зпоміж вояків ніхто не брав участи в авантурі (зайсцьо). Повувагу війська вдержано.

Вкінці на сему інтерпеляцію посла Витвицького у справі подій у кількох місцевостях дрогобицького повіту, премієр відповів, що слідство зовсім не дало доказів, які потвердили б правдивість закидів.

З приводу цих відповідей „Говєц Варшавскі" пише: „З відповідей уряду на українські інтерпеляції видно, що українські претенсії розглянули при допомозі правильних, законних відносин, всюди переведено слідство, відповіді рішучі й тверді. Опінія сподіється, що уряд буде рішуче протиставитися українській агресії".

—o—

СВ. ОТЕЦЬ ДЛЯ ЖЕРТВ ЗЕМЛЕТРУСУ.

ЧІТА ДЕЛЬ ВАТІКАНО. З причини землетрусу в Чіле Св. Отець переслав за посередництвом нунція своє спеціяльне благословенство родинам, що їх навістив катаклізм. Крім того Св. Отець розпорядив висилку матеріяльної допомоги жертвам землетрусу.

МИХАЙЛО РОМАНИШИН. 2

Крива рука

На загальних зборах, що відбулися на „Поляні Білої Квітки", біля занеханої цегольні, під сонцем і на траві, заносилося на бурю. Хоч у природі було тихо, сонце висіло саме над високим комином і заглядало до середини. Вітру не було і повні дощевої води копанки стояли рівно, без руху. Проте були між людьми всі познаки, що несли зі собою бурю і неспокій. Жебраки відверто зачали бурмотіти про конечність конституції, а декотрі то вже і підносили голос понад норму, уведену і приняту на „Поляні Білої Квітки".

Крива Рука знав відкіль той вітер у погідну днину здіймається на чудовій поляні „Білої Квітки". Він знав, який той вітер дужий і яку деревину він усилі кинути на землю. То був Трохим Найда, недолуга і вілізливий коханець його Параски. Він то цькував жебрацьку братію, підбехтуючи її на всі лади, сліпих кидаючи проти кривих, глухих насилаючи на німоту, недолітнім всуваючи у серце непослух для старших. Видно він добре знав людську душу і жебрацьку вдачу, бо, як сам хвалився, колись і до школи ходив, а там „збатярувався" і розжебрачився. Та найважніше, що його в організації не було, він сновигався по місті як нічний, чіплявся всіх прохожаючих жебраків і говорив їм своє. Він то і загальні збори зробив, дарма, що не мiг забрати на них голосу.

Перший узяв слово Юрій Сивий, завзятий, вілізливий. Скинув вилинялий сюртук, закачав рукави поза лікті; плюнув навідліть. Був відпоручником III. району на місці прогнаного Найди. Третій район, як і давніше, давав найменше. Говорив палко, переконував, що Найду прогнано неповинно. Хай хто другий докаже, що III. район дасть більше, тоді і він піде спокійно слідами Найди. Най докаже!

Виставився вперед, визивно споглядаючи довкола. На поляні „Білої Квітки" ставало щораз то гарячіше. Всі конституційні справи раптом кудись щезли, пропали, зате справа III. району і Найди заняла перше і єдине місце. Крива Рука відчув важку духоту липневого дня. Знав, що тепер рішається його доля: або дальше буде шефом і володіти розбещеною зграєю жебраків, або піде геть, може з розбитою головою, а на його місце прийде Найда, Юрій, анархія.

З розтасованого купища людських тіл, що сопіло, колотилося, ревло та немилосерно воняло гнилими, затухлими припасами куплених і випрошених харчів, почали щораз густіше зводитися людські руки, випереджуючи запеклі язики, що одним махом ладилися вилити нещерть всю їдь і всю жовч на голову шефа. Крива Рука вмить охопив ситуацію. Пірвався на середину. Був лиш у чорній сорочці, розхрістаний, його пірвані сандали брязчали пряжками широкий ремінь, єдиний, що залишився із рідної гірської ноші, поблискував новенькими, свіжо вічищеним і наоливленим штилетом.

Випростувався. Виглядав кремезний і грізний. У колі стихло.

— Ви хочете поворoту Найди?

Вижидав, а як ніхто не підносив голосу, кінчав:

— Добре, будете ще нині його мати. А що буде тоді, як я вам наявно докажу, що Найда лежань і вітрогон такий як більшість з вас і III. район дасть більше, як дали дотепер інші багатші райони? Що тоді буде, питаю вас?

Гробова мовчанка залягла поляну „Білої Квітки". Сонце висіло саме над закисаними калюжами і зелене жабуриння миготіло всіма відтінків. Жаби не відгукувалися, чекаючи вечора; було сонно і густо.

Крива Рука розглянувся довкола, застиглий у вижиданні на свій ні то запит, ні то виклик, і ступив крок.

— Як докажеш того, до смерти будеш нашим провідником, а як будеш мати слабість, влада перейде на нього! — як відгомін грому впало з кута, а сива, левиня грива блиснула на соняшно на сонці і притихла.

— Як докажеш, то будеш... — подали голоси і звідти. Люди смілішали, а гасло, кинуте ненароком левиною головою, видалося всім причуд мудре в такий гарячий час. На тому порішено відкласти збори на необмежений час, аж доки Крива Рука не докаже свого.

Ще того самого дня спровадили Найду. Він перебрав тимчасово діла „шефа". Крива Рука вранці вирушив на III. район. Свої ...ти на пальцях. Ще заки їх відпустив, довго вбивав у голову свої короткі, приначасті слова. Потім віднайшов у сховку цегольні старий плащ, ... дали повісив на патик, устромлений в ... покинув цегольню.

— — — — — —

(Далі буде)

З природи і життя.

Таємниці Канарійських островів.

Далеко від берега Африки на шляху до південної Америки серед повного Атлянтійського океану лежить група островів, званих Канарійськими. Учені віддавна цікавилися їх походженням і невідомим населенням, що вже вигасло, частинно вимерши, частинно змішавшися із білими відкривниками островів.

САМІТНІ ОСТРОВИ.

Коли серед повного моря, далеко від берегів континентів, відкриють якийсь острів чи групу островів, ще й заселену людьми, тоді перед вченими виринає питання: як могла людина появитися на тих відокремлених кусниках землі. Це могло статися у троякий спосіб: людина могла незалежно від решти людства розвинутися на острові еволюційно, другий погляд каже, що острів був колись злучений зі своїм матірним континентом і нинішні мешканці острова є нащадками людської раси, що колись заселювала цілий край, від якого відорвався острів. Третій погляд каже що острів могли скольонізувати зайшлі з континенту у тих часах, коли істнували морські взаємини між континентом і островом.

ВІДКРИТТЯ ОСТРОВІВ.

Канарійські острови відкрили і зайняли в початку 15 ст., хоча про їх істнування знали люди вже багато давніше. На острові відкривці застали мешканців, гуанчан, яких походження ще досі вкрите серпанком таємниці. Самі гуанчі вважали себе єдиними мешканцями світа, що залишилися в живих тоді, як решта людей вигинула. Деяке світло на тих таємних мешканців Канарійських островів та їх життя кидають знахідки, відкриті в печері Теріфа коло м. Сан Міхель, де знайшли 60 мумій мужчин, жінок та дітей серед львиних шкір та глиняної посуди.

Тепер чистих гуанчів уже нема. Коли европейці заняли їх острови, вони або зникнули зовсім, або змішались з білими приходцями. Европейські завойовники описують первісних мешканців островів як людей двоякої раси. На основі описів еспанських авторів з 15. ст. більшість первісних мешканців Канарійських островів була високого росту та ясної шкіри. Менше було людей негроїдального типу з темною шкірою. Вони подають також, що люди першого типу були дуже подібні до мешканців гір марокканського Атлясу — другі до осілих мешканців сагарських осад. В 14. і 15. стол. гуанчі жили ще у стадії камяної доби. Вони ходили переважно наго, одягались у шкури звірят, а озброєні були камяними сокирами і деревяними списами з камяними кінцями. Вони не знали металюргії, ні плуга, не вміли будувати суден ані не знали мореплавства. Зате знали письмо у формі гієрогліфів, у яких вчені розпізнавали деяку схожість зі знаками давноевропейськими і фенікійськими, — частинно вони були оригінальні. У гуанчів панував строгий суспільний лад, населення ділилось на касти. Вони запровадили в себе інституцію священних дівиць у роді вестальок. Також знали штуку бальсамування померлих, яких складали в гарних гробах. Вони були дуже гостинні, поважали жінок, любили музику і танок.

ПОХОДЖЕННЯ ГУАНЧІВ.

Щодо походження островів і їх первісних мешканців, то пробують їх вияснити три теорії. Одна гіпотеза каже, що Канарійські острови є рештою давнього континенту, що колись сполучував Европу та Африку з Америкою. Той континент, який деякі знають під назвою мітичної Атлянтиди, мав піти на дно Атлянтійського Океану, залишивши тільки ланцюг островів між Африкою і Америкою ((Канарійські острови, Мадейра, Азорські острови). Друга гіпотеза Вегенера каже, що континенти положені на плинких верствах земного нутра і плавають по них. Таким чином могло прийти до віддідення континентів Европи і Африки від Америки, а з малих відламків при тих геольоґічних перемінах могли повстати Канарійські острови.

Врешті третя гіпотеза каже, що первісні мешканці Канарійських островів гуанчі, це попросту мешканці північно-західного кінця Африки, напроти якого вони положені. На острови вони дісталися як кольністи десь у 5. ст. перед Христом, а перевезли їх туди фенікійці, що були славетними і відважними мореплавцями і запускалися туди, куди ніякий інший нарід у тих часах не запускався. За тою гіпотезою промовлялаб велика кількість слідів фенікійських слів у мові гуанчів, з якої коло 150 слів занотували еспанські історики і деякі первісні назви місцевостей на острові, врешті відкриття слідів старої фенікійської купецької факторії на африканськім березі напроти Канарійських островів.

Все-ж це лише гіпотези і походження гуанчів та їх культури ще й тепер недостаточно ясне.

Гіґієна повітряних подорожей.

Міжнародній зїзд урядів гіґієни, що відбувся у травні 1938. р. займався м. ін. гіґієною повітряних подорожей на повітряних пасажирських лініях. Зокрема зїзд зайнявся справою переносин заразливих недуг з одного краю до інших повітряними шляхами. Тимто в Америці звертають пильну увагу на комарів, що переносять малярію і дбайливо нищать комарів, що заблудять до нутра повітряного корабля, літака чи бальону. В Індії та Африці істнують спеціяльні методи нищення комарів у пристанях повітряних шляхів. Кожного пасажира, головно тих, що походять з місцевости, де істнують вогнища епідемії, дбайливо оглядають лікарі і кожний пасажир мусить виказатися посвідкою, що не є заразливо хворий. Подібну увагу звертають урядовці повітряних ліній і на т. зв. папузячу заразу, що її переносять на людей привезені з екзотичних країв папуги. Ось нпр. в останніх часах в Анґлії занедужало на ту недугу 3 особи. Папузина зараза проходить у людей звичайно як важке запалення легенів і дає великий процент смертности. У деяких краях просто забороняють привозити папуги, як нпр. у Швайцарії, а в інших, як нпр. у Німеччині, власник папуги і сам цей милий птах мусять час до часу піддаватися санітарній контролі.

Короткі вістки.

ЗМІНА В ЛІКАРСЬКИХ СТУДІЯХ У НІМЕЧЧИНІ.

Від 1. квітня 1939 входить у життя новий розпорядок про лікарські студії у Німеччині. Студії медицини будуть скорочені з 11 на 10 півроків (семестрів). Практичний лікарський вишкіл буде відбуватися тепер підчас студій, а не після студій, як це було досі, і як це є м. ін. у Польщі. Далі впроваджено нові виклади як наука про раси, людностева політика, наука про цілюще зілля і шоститижнева праця у фабриках на селі для старших студентів медицини, наука про проміювання, опіка над дітьми, наука про обезпечення та провадження підприємств.

НЕДУЖІ І КОЛІР КІМНАТИ.

У німецькій лікарській пресі появилися цікаві голоси деяких німецьких хірурґів про потребу зміни білого коліру, що тепер всевладно панує у шпиталях. Деякі з німецьких хірурґів вибирають найрадше синє мальовило на стіни операційних саль. Головно у заведенних для немовлят і малих дітей слід би, кажуть німецькі хірурґи, закинути біле мальовило стін, що їх сліпить та непокоїть.

ЗА ЗДОРОВЛЯ НАЦ. ЕСПАНІЇ.

У національній Еспанії збільшили число ліжок для недужих на туберкульозу (сухоти) з 2.000 на 8.000. Плянують збільшити кількість таких ліжок до 35.000.

ВІСПА НА ФІЛІПІНАХ.

Американські лікарські часописи підносять очевидні користи з обовязкового щіплення проти віспи на островах Філіпінах. Колись вмирало там від віспи коло 6.000 осіб річно. Тепер у м. Маніллі, столиці тих островів продовж останніх 7 років не було ніодного випадку смерти на віспу, тоді, як у британській Індії у 1936. р. померло на віспу 100.000 людей. В Індії, цій велетенській країні з майже 400-міліоновим населенням при найбільших зусиллях удалося защіпити тільки коло 40 проц. дітей.

Про штучний шовк.

З давніх-давен людина дбала за свій одяг. Це проявлялося також змаганням здобути гарні і тривкі матеріяли на одяги. До найбільше цінених матеріялів на вбрання, головно у жінок належав шовк. Одначе цей матеріял виробляний з ниток спеціяльних гусільниць-шовкопрядок був і є дуже дорогий через його нелегку продукцію. Тимто не диво, що винайдення т. зв. штучного шовку, витворюваного з бавовни, було правдивим добродійством для широкої маси і вможливило їй заспокоїти багато естетичних вимог.

Як роблять штучний шовк?

Фабрикація штучного шовку відбувається в той спосіб, що наперед бавовну розпускають у відповідних розпущальниках. Одержаний розчин перетискають при помочі збільшеного тиску через рурки з дуже малим отвором, з яких виходять ніжні, тонкі як павутиння ниточки. Ті ниточки купають у спеціяльній рідині, в якій вони тратять домішку розпущальника. Потім ті волоконця бавовни дістають сильний лиск, чим ріжняться від звичайної бавовни, а зближаються до природного шовку.

Коли витискати розпущену бавовну через рурочки з трошки більшими отворами, тоді можна дістати волоски цілком подібні до людського чи кінського волоса.

Штучний шовк тепер дуже поширений, а його продукція перевищила дуже сильно продукцію природного шовку, витворюваного гусільницями метелика-шовкопрядки. І так, коли нпр. у 1906. р. на світі витворили 20 міліонів кг. природного шовку, а тільки пів міл. кг. штучного, то у 1930. р. вже витворили 130 міл. кг. штучного, а тільки 45 міл. кг. природного шовку. Штучний шовк має сьогодні дуже широке пристосування, головно це широко вживаний матеріял для виробу матеріялів на жіночі суконки, білизну та панчішки.

З природи і життя.

Таємниці Канарійських островів.

Далеко від берега Африки на шляху до південної Америки серед повного Атлянтійського океану лежить група островів, званих Канарійськими. Учені віддавна цікавилися їх походженням і невідомим населенням, що вже зникло, частинно вимерши, частинно змішавшись із білими відкривниками островів.

САМІТНІ ОСТРОВИ.

Коли серед повного моря, далеко від берегів континентів, відкриють якийсь острів чи групу островів, ще й заселену людьми, тоді серед вченими виринає питання: як могла людина появитися на тих відокремлених кусниках землі. Це могло статися у троякий спосіб: людина могла незалежно від решти людства розвинутися на острові еволюційно, другий погляд каже, що острів був колись злучений зі своїм матірним континентом і нинішні мешканці острова є нащадками людської раси, що колись заселювала цілий край, від якого відорвався острів. Третій погляд каже що острів могли скольонізувати зайшлі з континенту у тих часах, коли істнували морські взаємини між континентом і островом.

ВІДКРИТТЯ ОСТРОВІВ.

Канарійські острови відкрили і зайняли в початку 15 ст., хоча про їх істнування знали люди вже багато давніше. На острові відкривці застали мешканців, гуанчан, яких походження ще досі вкрите серпанком таємниці. Самі гуанчі вважали себе єдиними мешканцями світа, що залишилися в живих тоді, як решта людей вигинула. Деяке світло на тих таємних мешканців Канарійських островів та їх життя кидають знахідки, відкриті в печері Теріфа коло м. Сан Міхель, де знайшли 60 мумій мужчин, жінок та дітей серед львиних шкір та глиняної посуди.

Тепер чистих гуанчів уже нема. Коли европейці заняли їх острови, вони або зникнули зовсім, або змішались з білими приходцями. Европейські завойовники описують первісних мешканців островів як людей двоякої раси. На основі описів еспанських авторів з 15. ст. більшість первісних мешканців Канарійських островів була високого росту та ясної шкіри. Менше було людей негроїдального типу з темною шкірою. Вони подають також, що люди першого типу були дуже подібні до мешканців гір марокканського Атлясу — другі до осілих мешканців сагарських осад. В 14. і 15. стол. гуанчі жили ще у стадії камяної доби. Вони ходили переважно наго, одягались у шкури звірят, а озброєні були камяними сокирами і деревляними списами з камяними кінцями. Вони не знали металюргії, ні плуга, не вміли будувати суден ані не знали мореплавства. Зате знали письмо у формі гієрогліфів, у яких вчені розпізнавали деяку схожість зі знаками давноевропейськими і фенікійськими, — частинно вони були оригінальні. У гуанчів панував строгий суспільний лад, населення ділилось на касти. Вони запровадили в себе інституцію священних дівиць у роді весталок. Також знали штуку бальсамування померлих, яких складали в гарних гробах. Вони були дуже гостинні, поважали жінок, любили музику і танок.

ПОХОДЖЕННЯ ГУАНЧІВ.

Щодо походження островів і їх первісних мешканців, то пробують їх вияснити три теорії. Одна гіпотеза каже, що Канарійські острови є рештою давнього континенту, що колись сполучував Европу та Африку з Америкою. Той континент, який деякі знають під назвою мітичної Атлянтиди, мав піти на дно Атлянтійського Океану, залишивши тільки ланцюг островів між Африкою і Америкою ((Канарійські острови, Мадейра, Азорські острови). Друга гіпотеза Веґенера каже, що континенти положені на пливких верствах земного нутра і плавають по них. Таким чином могло прийти до відділення континентів Европи і Африки від Америки, а з малих відламків при тих геольогічних переміннах могли повстати Канарійські острови.

Врешті третя гіпотеза каже, що первісні мешканці Канарійських островів гуанчі, це попросту мешканці північно-західного кінця Африки, напроти якого вони положені. На острови вони дісталися як кольністи десь у 5. ст. перед Христом, а перевезли їх туди фенікійці, що були славетними і відважними мореплавцями і запускалися туди, куди ніякий інший нарід у тих часах не запускався. За тою гіпотезою промовлялаб велика кількість слідів фенікійських слів у мові гуанчів, з якої коло 150 слів занотували еспанські історики і деякі первісні назви місцевостей на острові, врешті відкриття слідів старої фенікійської купецької факторії на африканськім березі напроти Канарійських островів.

Все-ж це лише гіпотези і походження гуанчів та їх культури ще й тепер недостаточно ясне.

Гігієна повітряних подорожей.

Міжнародній зїзд урядів гігієни, що відбувся у травні 1938. р. займався м. ін. гігієною повітряних подорожей на повітряних пасажирських лініях. Зокрема зїзд зайнявся справою переносин заразливих недуг з одного краю до інших повітряними шляхами. Тимто в Америці звертають пильну увагу на комарів, що переносять малярію і дбайливо нищать комарів, що заблудять до нутра повітряного корабля, літака чи бальону. В Індії та Африці істнують спеціяльні методи нищення комарів у пристанях повітряних шляхів. Кожного пасажира, головно тих, що походять з місцевости, де істнують вогнища епідемії, дбайливо оглядають лікарі і кожний пасажир мусить виказатися посвідкою, що не є заразливо хворий. Подібну увагу звертають урядовці повітряних ліній і на т. зв. папузячу заразу, що її переносять на людей привезені з екзотичних країв папуги. Ось нпр. в останніх часах в Англії занедужало на ту недугу 3 особи. Папузина зараза проходить у людей звичайно як важке запалення легенів і дає великий процент смертности. У деяких краях просто забороняють привозити папуги, як нпр. у Швайцарії, а в інших, як нпр. у Німеччині, власник папуги і сам цей милий птах мусять час до часу піддаватися санітарній контролі.

—o—

Короткі вістки.

ЗМІНА В ЛІКАРСЬКИХ СТУДІЯХ У НІМЕЧЧИНІ.

Від 1. квітня 1939 входить у життя новий розпорядок про лікарські студії у Німеччині. Студії медицини будуть скорочені з 11 на 10 півроків (семестрів). Практичний лікарський вишкіл буде відбуватися тепер підчас студій, а не після студій, як це було досі, і як це є м. ін. у Польщі. Далі впроваджено нові виклади як наука про раси, людностева політика, наука про цілюще зілля і шоститижнева праця у фабриках на селі для старших студентів медицини, наука про промінювання, опіка над дітьми, наука про обезпечення та провадження підприємств.

НЕДУЖІ І КОЛІР КІМНАТИ.

У німецькій лікарській пресі появилися цікаві голоси деяких німецьких хірургів про потребу зміни білого коліру, що тепер всевладно панує у шпиталях. Деякі з німецьких хірургів вибирають найрадше синє мальовило на стіни операційних саль. Головно у заведеннях для немовлят і малих дітей слід би, кажуть німецькі хірурги, закинути біле мальовило стін, що їх сліпить та непокоїть.

ЗА ЗДОРОВЛЯ НАЦ. ЕСПАНІЇ.

У національній Еспанії збільшили число ліжок для недужих на туберкульозу (сухоти) з 2.000 на 8.000. Плянують збільшити кількість таких ліжок до 35.000.

ВІСПА НА ФІЛІПІНАХ.

Американські лікарські часописи підносять очевидні користи з обовязкового щіплення проти віспи на островах Філіпінах. Колись вмирало там від віспи коло 6.000 осіб річно. Тепер у м. Манілі, столиці тих островів продовж останніх 7 років не було ніодного випадку смерти на віспу, тоді, як у британській Індії у 1936. р. померло на віспу 100.000 людей. В Індії, цій велитенській країні з майже 400-міліоновим населенням при найбільших зусиллях удалося защіпити тільки коло 40 проц. дітей.

Про штучний шовк.

З давніх-давен людина дбала за свій одяг. Це проявлялося також змаганням здобути гарні і тривкі матеріяли на одяги. До найбільше цінених матеріялів на вбрання, головно у жінок належав шовк. Одначе цей матеріял вироблюваний з ниток спеціяльних гусільниць-шовкопрядок був і є дуже дорогий через його нелегку продукцію. Тимто не диво, що винайдення т. зв. штучного шовку, витворюваного з бавовни, стало правдивим добродійством для широкої маси і вможливило їй заспокоїти багато естетичних вимог.

Як роблять штучний шовк?

Фабрикація штучного шовку відбувається в той спосіб, що наперед бавовну розпускають у відповідних розпущальниках. Одержаний розчин перетискають при помочі збільшеного тиску через рурки з дуже малим отвором, з яких виходять ніжні, тонкі як павутиння ниточки. Ті ниточки купають у спеціяльній ріднині, в якій вони тратять домішку розпущальника. Потім ті волоконця бавовни дістають сильний лиск, чим ріжняться від звичайної бавовни, а зближаються до природного шовку.

Коли витискати розпущену бавовну через рурочки з трошки більшими отворами, тоді можна дістати волоски цілком подібні до людського чи кінського волоса.

Штучний шовк тепер дуже поширений, а його продукція перевищила дуже сильно продукцію природного шовку, витворюваного гусільницями метелика-шовкопрядки. І так, коли нпр. у 1906. р. на світі витворили 20 міліонів кг. природного шовку, а тільки пів міл. кг. штучного, то у 1930. р. вже витворили 130 міл. кг. штучного, а тільки 45 міл. кг. природного шовку. Штучний шовк має сьогодні дуже широке пристосування, головно це широко вживаний матеріял для виробу матеріялів на жіночі суконки, білизну та панчішки.

—o—

Вісти з Карпатськоі України.

ВЕРТАЮТЬСЯ ДО РІДНОГО НАРОДУ.

Як ми вже подавали, відомий карпаторусский поет, що писав у чистій російській мові, проф. **А. Карабелеш** розкаявся по довголітній шкідливій для української нації діяльности та зголосив свій поворот у ряди здисциплінованих, свідомих карпатських українців. Свою заяву про поворот до народу він помістив у карпатоукраїнській пресі. Події минулої осени в неодного блудного сина зворушили закамяніле серце, неодному відкрили справжнє обличчя „русских" і тому теж тепер карпатоукраїнська преса подає щораз нові прізвища тих, що вернулися до рідного народу та заявляють повну готовість на службу рідній нації. У карпатоукраїнській пресі покаявся м. ін. б. артист і колишній член Підкарпатського Народнього Театру **Михайло Лугош**. Таку саму заяву подав і народній учитель **Ольдрих Ступка** із Кузьмина. Всі колишні „русскі" однозгідно підкреслюють, що вони свідомі того, що їх колишня праця йшла тільки на шкоду власному народові, що вони дали себе заманити оманним гаслам ріжношерстних Бродіїв та Фенциків і щойно коли переконалися, яку долю готовили Закарпаттю оба подвижники „русских", зрозуміли свою помилку та не хочуть бути більше колодою на шляху поступу рідного народу, але працювати для його добра.

СОЮЗ КАРПАТСЬКИХ ЗАЛІЗНИЧНИКІВ У ХУСТІ.

Ми подали були за чеською пресою, що в Королеві над Тисою створено „Союз Українських Залізничників". Як довідуємось тепер із карпатоукраїнської преси, карпатоукраїнська організація залізничників називається „Союз Карпатських Залізничників" і в тому союзі мають бути зорганізовані всі залізничники, але не тільки українці, але й чехи та словаки. Іншої залізничої організації в К. У. поза українською не буде, бо нема потреби, тому, що воно смішне виглядало б, щоб у Карпатській Україні залишати десятки давніх чехословацьких організацій при зовсім змінених умовинах.

УКРАЇНСЬКА ЕМІГРАЦІЯ В КАНАДІ КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Українська еміграція в Канаді зібрала (і з того вже частину вислала) суму к. 10.000 долярів на потреби К. У. Збірку переводять два центри: „Поміч Карпатській Україні" — осідок у Саскатуні, яка має густу сітку комітетів у цілій Канаді і „Братство Українців Католиків" при канцелярії греко-католицького епископства у Виннипегу. Українська еміграція в Канаді — як подає канадійська преса — повинна дати Карпатській Україні збірку в сумі 100.000 долярів. Збірка в Канаді йде повним темпом. Тамошнє українське населення спішить масово на всі віча і щедро складає жертви на потреби Карпатської України.

НОВА ФАБРИКА ТЮТЮНУ НА КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

З Хусту повідомляють нас, що в найближчому часі на Карпатській Україні пустять у рух нову фабрику для обрібки тютюну.

УСПІХИ „НОВОЇ СЦЕНИ".

ХУСТ. КУП повідомляє: Ансамбль „Нової Сцени" вернувся сюди назад після 14-ти виступів у важніших провінціональних осередках, що принесли великий моральний та матеріяльний успіх. Ансамбль виїде небавком знову на провінцію.

Як приняли промову Гітлера?

У ФРАНЦІЇ.

Французька преса приняла Гітлерову промову з резервою. Інтерпретуючи заяву про поміч для Італії на випадок війни, франц. часописи застановляються над питанням, чи ця поміч була б лиш на випадок нападу на Італію, чи і тоді, коли б Франція відмовилась заспокоїти італ. територіяльні домагання.

Зближений до міністерства закорд. справ „Пті Парізієн" припускає, що Німеччина не дасть повної підтримки всім італ. домаганням, подібне становище займають інформаційні та праві часописи. Навпаки ліва преса та частина правої, яка звичайно бе на алярм, уважає, що вістря Гітлерової промови звернене проти Франції та що повна співпраця між Римом і Берліном не залишає ніяких ілюзій.

В АНГЛІЇ.

Англійці з полекшею приняли слова Гітлера, що він вірить у довгий період миру. Зрештою в його промові не находять англійці площини англьо-німецької співпраці. Заява про поміч для Італії не викликує несупокою, бо ніхто — мовляв — не думає атакувати Італії.

Гітлер заповів загострення суперництва в експорті, на думку брит. преси тому, щоб залякати брит. господарські кола перед недалекими переговорами. „Таймс" уважає, що франко-італійська війна неможлива, хіба що видала б її Італія. На такий випадок не можна мати сумніву щодо становища Англії. Зрештою Гітлер у своїй промові не заповів війни.

„Дейлі Телеграф" добачує в Гітлеровій промові вигляди на ліпші часи.

„Дейлі Мейль" уважає, що ця промова не принесла нічого нового.

В АМЕРИЦІ.

Голова комісії закорд. справ американського сенату Пітман заявив, що промова Гітлера в понеділок була найспокійніша з усіх, які він чув. Нема в ній ніякого домагання, опертого на силі — навіть у справі кольоній не поставив він ніяких ультимативних домагань.

В ІТАЛІЇ.

Промова Гітлера зробила як найліпше враження в італійських урядових колах та серед громадянства. Гайда стверджує на сторінках „Джіорнале д Італія", що Німеччина вже розвязала всі питання, які можна було розвязати у границях краю. Залишаються до розвязки лише справи, які мають міжнародній характер. У розвязці цих питань заінтересована Італія, Німеччина та Японія. Італійські й німецькі домагання випливають з ріжних джерел, але суттєво вони подібні до себе.

У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ.

Празькі урядові кола прихильно коментують промову Гітлера. Вони вдоволені, що Гітлер запевнив ненарушність кордонів. Заяви Берана і Хвальковського стверджують, що Прага хоче направити давні похибки.

В ЯПОНІЇ.

Японська преса помістила Гітлерову промову на перших сторінках, великими буквами. „Ашагі" підкреслює, що гасло „Німеччина для німців" відповідає японському „Азія для азіятів".

Новий вожд еспанської червоної армії.

Як повідомляють з франко-еспанського пограниччя, уступив начальний комендант червоної армії Сарабія. На його місце прийшов ген. Хурадо, що служив ще в королівській армії.

ФРОНТ.

Катальонський фронт переходить тепер 2 км. на схід від Ареніс де Мар, на північ від Ґронель, 7 км від Віч, 8 км. від Берга і доходить до Сорт

ШАРЖЕ Д АФФЕР НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕСПАНІЇ ОБНЯВ ЕСПАНСЬКЕ ПОСОЛЬСТВО У ПРАЗІ.

З Праги урядово повідомляють: З огляду на те, що празький уряд визнав „де юре" нац. уряд, дотеперішній ґенеральний аґент нац. Еспанії у Празі Санц І Товар обняв провід еспанського посольства у Празі.

Шарже д аффер червоної Еспанії де Арагон, що мусів залишити будинок посольства, зложив формальний протест.

Конференція мін. Ревая з мін. Сідором.

ПРАГА. „Лідове Новіне" повідомляють, що міністр Карпатської України Ревай відвідав заступника редучора словацького міністра Сідора та відбув з ним довшу конференцію. Щоб усунути всякі непорозуміння між українцями та словаками обидва міністри погодились на тому, що відтепер Хуст і Братислава будуть себе взаїмно інформувати про всякі важніші політичні заступи, координуючи свою політичну діяльність у братерському дусі для вищої мети.

ПРЕМІЄР О. ВОЛОШИН НЕДУЖИЙ.

ХУСТ. Наслідком перепрацювання премієр о. Волошин знова занедужав.

ЗАВІШЕННЯ ЛІВИХ ОРҐАНІВ У ЧЕХІЇ.

ПРАГА. Чеська влада завісила тижневик „Голос Молодих", орґан „Народньої Партії Праці", що тільки що перед двома тижнями почав появлятись. Одночасно заборонено всі ліві пресові орґани, а саме: тижневик „Вільний світ" і „Наукові Повідомлення", тижневик, що його видавав ідейний провідник чеських комуністів, проф. Неєдлі.

АНҐЛІЙСЬКІ ФАШИСТИ ПРОТИ ПОМОЧІ ДЛЯ УТІКАЧІВ З ЕСПАНІЇ.

Коли з Льондону висилали одяг і ліки для еспанських утікачів до Франції, анґлійські фашисти уладили демонстрацію та побили членів комітету помочі для есп. утікачів, Бравн.

РУМУНСЬКИЙ МІНІСТР ЗАКОРДОН. СПРАВ ВИЇХАВ ДО БІЛГОРОДУ.

Румунський міністр закорд. справ Ґафенку виїхав до Білгороду, де буде до 2. ц. м.

Обговорюючи цю поїздку, „Романія" уважає, що ця поїздка може мати велике значіння і причиниться до утривалення миру. „Тімпул" твердить, що розмови у Білгороді матимуть велике значіння, бо вони відбудуться після побуту мін. Чяна та напередодні конференції балканської антанти. При цій нагоді обговорять дневний порядок тої конференції.

ПАЛЕСТИНСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ ПОЧНЕТЬСЯ 7. ЛЮТОГО.

Міністер доміній Мек Доналд заявив у палаті громад, що палестинська конференція круглого стола почнеться 7. ц. м.

ПРАСЬКИЙ УРЯД ВИРІШИВ ЖИДІВСЬКЕ ПИТАННЯ.

У Празі появився урядовий комунікат, який стверджує, що уряд рішив, як урегулювати жидівське питання у Чехії та Моравії. Подробиці подасть до відома небавом.

ГОСПОДАРСЬКІ ПЕРЕГОВОРИ МІЖ ПРАГОЮ ТА БЕРЛІНОМ.

До Берліна приїхав чехо-словацький міністр промислу і торговлі, щоб перевести розмови в господарських справах. Він відбув конференцію з німецьким міністром господарки.

МУСОЛІНІ ГРАТУЛЮЄ ГІТЛЕРОВІ.

З нагоди 6. роковин влади націонал-соціялістів у Німеччині Мусоліні вислав Гітлерові гратуляційну телеґраму, за яку Гітлер подякував також телеґрафічно.

НЕВДАТНИЙ ВИСТУП БЕЛЬҐІЙСЬКИХ КОМУНІСТІВ ПРОТИ УРЯДУ.

Комуністи поставили в бельґійській палаті послів внесок недовіря для уряду після програмової декларації для уряду. Внесок відкинено 123-ма голосами проти 20-ох; 27 послів не голосувало.

Здоровий обяв.

XII. ВИКАЗ.

Крім постійних місячних датків зложили [illegible] **з нагоди Різдва Христового на** [illegible] **ній Школі** (в золотих) отеї ВІІ.: гр.-кат. [illegible] Р. Ш. [illegible] отисьла (Калуш) 65, Пов. Союз Кружків [illegible] бовля 300, Зеленяк Ядвіга Ярослав 10, [illegible] Ремель (Рівне) 2, гр. кат. парохія Куровичі [illegible] Ярема (театр) Ґрималів 5, Кружок Р. Ш. [illegible] рослав) 8.31, чит. „Просвіта" [illegible] д-р Кліпко В. Дубно 20, о. Тарнавський [illegible] отрини біля Ходорова 7.50, кооп. „Надія" [illegible] 5, кооп. „Власна Поміч" Будків 2, [illegible] на 5.50, кооп. „Надія" Хлібовичі Горішні 2, [illegible] лом" Хлібовичі Долішні 2.50, гр.-кат. [illegible] 15, Стецик Осип Борислав 5, Кружок Р. Ш. [illegible] Далі буде.

Вісти з Карпатської України.

ВЕРТАЮТЬСЯ ДО РІДНОГО НАРОДУ.

Як ми вже подавали, відомий карпаторусский поет, що писав у чистій російській мові, проф. **А. Карабелеш** розкаявся по довголітній шкідливій для української нації діяльности та зголосив свій поворот у ряди здисциплінованих, свідомих карпатських українців. Свою заяву про поворот до народу він помістив у карпатоукраїнській пресі. Події минулої осени в неодного блудного сина зворушили закамяніле серце, неодному відкрили справжнє обличчя „русских" і тому теж тепер карпатоукраїнська преса подає щораз нові прізвища тих, що вернулися до рідного народу та заявляють повну готовість на службу рідній нації. У карпатоукраїнській пресі покаявся м. ін. б. артист і колишній член Підкарпатського Народнього Театру **Михайло Лугош**. Таку саму заяву подав і народній учитель **Ольдрих Ступка** із Кузьмини. Всі колишні „русскі" однозгідно підкреслюють, що вони свідомі того, що їх колишня праця йшла тільки на шкоду власному народові, що вони дали себе заманити оманним гаслам ріжношерстних Бродіїв та Феньциків і щойно коли переконалися, яку долю готовили Закарпаттю оба подвижники „русских", зрозуміли свою помилку та не хочуть бути більше колодою на шляху поступу рідного народу, але працювати для його добра.

СОЮЗ КАРПАТСЬКИХ ЗАЛІЗНИЧНИКІВ У ХУСТІ.

Ми подали були за чеською пресою, що в Королеві над Тисою створено „Союз Українських Залізничників". Як довідуємось тепер із карпатоукраїнської преси, карпатоукраїнська організація залізничників називається „Союз Карпатських Залізничників" і в тому союзі мають бути зорганізовані всі залізничники, але не тільки українці, але й чехи та словаки. Іншої залізничої організації в К. У. поза українською не буде, бо нема потреби, тому, що воно смішне виглядало б, щоб у Карпатській Україні залишати десятки давніх чехословацьких організацій при зовсім змінених умовинах.

УКРАЇНСЬКА ЕМІГРАЦІЯ В КАНАДІ КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Українська еміграція в Канаді зібрала (і з того вже частину вислала) суму к. 10.000 долярів на потреби К. У. Збірку переводять два центри: „Поміч Карпатській Україні" — осідок у Саскатуні, яка має густу сітку комітетів у цілій Канаді і „Братство Українців Католиків" при канцелярії греко-католицького епископства у Вінніпегу. Українська еміграція в Канаді — як подає канадійська преса — повинна дати Карпатській Україні збірку в сумі 100.000 долярів. Збірка в Канаді йде повним темпом. Тамошнє українське населення спішить масово на всі віча і щедро складає жертви на потреби Карпатської України.

НОВА ФАБРИКА ТЮТЮНУ НА КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

З Хусту повідомляють нас, що в найближчому часі на Карпатській Україні пустять у рух нову фабрику для обрібки тютюну.

УСПІХИ „НОВОЇ СЦЕНИ".

ХУСТ. КУП повідомляє: Ансамбль „Нової Сцени" вернувся сюди назад після 14-ти виступів у важніших провінціональних осередках, що принесли великий моральний та матеріяльний успіх. Ансамбль виїде небавком знову на провінцію.

Як приняли промову Гітлера?

У ФРАНЦІЇ.

Французька преса приняла Гітлерову промову з резервою. Інтерпретуючи заяву про поміч для Італії на випадок війни, франц. часописи застановляються над питанням, чи ця поміч була б лиш на випадок нападу на Італію, чи і тоді, коли б Франція відмовилась заспокоїти італ. територіяльні домагання.

Зближений до міністерства закорд. справ „Пті Парізіен" припускає, що Німеччина не дасть повної підтримки всім італ. домаганням, подібне становище займають інформаційні та праві часописи. Навпаки ліва преса та частина правої, яка звичайно бе на алярм, уважає, що вістря Гітлерової промови звернене проти Франції та що повна співпраця між Римом і Берліном не залишає ніяких ілюзій.

В АНГЛІЇ.

Англійці з полекшею приняли слова Гітлера, що він вірить у довгий період миру. Врештою в його промові не находять англійці площини англьо-німецької співпраці. Заява про поміч для Італії не викликує несупокою, бо ніхто — мовляв — не думає атакувати Італії.

Гітлер заповів загострення суперництва в експорті, на думку брит. преси тому, щоб залякати брит. господарські кола перед недалекими переговорами. „Таймс" уважає, що франко-італійська війна неможлива, хіба що видала б її Італія. На такий випадок не можна мати сумніву щодо становища Англії. Врештою Гітлер у своїй промові не заповів війни.

„Дейлі Телеграф" добачує в Гітлеровій промові вигляди на ліпші часи.

„Дейлі Мейль" уважає, що ця промова не принесла нічого нового.

В АМЕРИЦІ.

Голова комісії закорд. справ американського сенату Пітман заявив, що промова Гітлера в понеділок була найспокійніша з усіх, які він чув. Нема в ній ніякого домагання, опертого на силі — навіть у справі кольоній не поставив він ніяких ультимативних домагань.

В ІТАЛІЇ.

Промова Гітлера зробила як найліпше враження в італійських урядових колах та серед громадянства. Гайда стверджує на сторінках „Джіорнале д Італія", що Німеччина вже розвязала всі питання, які можна було розвязати у границях краю. Залишаються до розвязки лише справи, які мають міжнародній характер. У розвязці цих питань заінтересована Італія, Німеччина та Японія. Італійські й німецькі домагання випливають з ріжних джерел, але суттєво вони подібні до себе.

У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ.

Празькі урядові кола прихильно коментують промову Гітлера. Вони вдоволені, що Гітлер запевнив ненарушність кордонів. Заяви Берана і Хвальковського стверджують, що Прага хоче направити давні похибки.

В ЯПОНІЇ.

Японська преса помістила Гітлерову промову на перших сторінках, великими буквами. „Ашагі" підкреслює, що гасло „Німеччина для німців" відповідає японському „Азія для азіятів".

Новий вожд еспанської червоної армії.

Як повідомляють з франко-еспанського пограниччя, уступив начальний командант червоної армії Сарабія. На його місце прийшов ґен. Хурадо, що служив ще в королівській армії.

ФРОНТ.

Катальонський фронт переходить тепер 2 км. на схід від Ареніс де Мар, на північ від Гронель, 7 км. від Віч, 8 км. від Берга і доходить до Сорт.

ШАРЖЕ Д АФФЕР НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕСПАНІЇ ОБНЯВ ЕСПАНСЬКЕ ПОСОЛЬСТВО У ПРАЗІ.

З Праги урядово повідомляють: З огляду на те, що празький уряд визнав „де юре" нац. уряд, дотеперішній генеральний агент нац. Еспанії у Празі Санц і Товар обняв провід еспанського посольства у Празі.

Шарже д аффер червоної Еспанії де Арагон, що мусів залишити будинок посольства, зложив формальний протест.

Конференція мін. Ревая з мін. Сідори

ПРАГА. „Лідове Новіне" повідомляють, ... міністр Карпатської України Ревай відвідав ... редучора словацького міністра Сідора та ... був з ним довшу конференцію. Щоб усунути всякі непорозуміння між українцями та словаками обидва міністри погодились на тому, що ... тепер Хуст і Братислава будуть себе взаємно інформувати про всякі важніші політичні ... ступи, координуючи свою політичну діяльність у братерському дусі для вищої мети.

—o—

ПРЕМІЄР О. ВОЛОШИН НЕДУЖИЙ.

ХУСТ. Наслідком перепрацювання прем'єр о. Волошин знова занедужав.

—o—

ЗАВІШЕННЯ ЛІВИХ ОРГАНІВ У ЧЕХІЇ.

ПРАГА. Чеська влада завісила тижневик „Голос Молодих", орган „Народньої Праці", що тільки що перед двома тижнями почав появлятись. Одночасно заборонено ... ліві пресові органи, а саме: тижневик „Вільний світ" і „Наукові Повідомлення", тижневик, ... його видавав ідейний провідник чеських ... ністів, проф. Неєллі.

—o—

АНГЛІЙСЬКІ ФАШИСТИ ПРОТИ ПОМОЧІ ДЛЯ УТІКАЧІВ З ЕСПАНІЇ.

Коли з Льондону висилали одяг і ... еспанських утікачів до Франції, англійські фашисти уладили демонстрацію та побили ... комітету помочі для есп. утікачів, Бре...

—o—

РУМУНСЬКИЙ МІНІСТР ЗАКОРДОН. СПРАВ ВИЇХАВ ДО БІЛГОРОДУ.

Румунський міністр закорд. справ Гафенку виїхав до Білгороду, де буде до 2. ц. м.

Обговорюючи цю поїздку, „Романія" ... жає, що ця поїздка може мати велике ... і причинитися до утривалення миру. „... твердить, що розмови у Білгороді матимуть ... лике значіння, бо вони відбудуться після ... ту мін. Чяна та напередодні конференції ... ської антанти. При цій нагоді обговорять ... ний порядок тої конференції.

—o—

ПАЛЕСТИНСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ ПІЧНЕТЬСЯ 7. ЛЮТОГО.

Міністер домінії Мек Доналд заявив у ... ті громад, що палестинська конференція ... лого стола пічнеться 7. ц. м.

—o—

ПРАСЬКИЙ УРЯД ВИРІШИВ ЖИДІВСЬКЕ ПИТАННЯ.

У Празі появився урядовий комунікат, ... стверджує, що уряд рішив, як урегулювати жидівське питання у Чехії та Моравії. ... подасть до відома небавом.

—o—

ГОСПОДАРСЬКІ ПЕРЕГОВОРИ МІЖ ПРАГОЮ ТА БЕРЛІНОМ.

До Берліна приїхав чехо-словацький ... промислу і торговлі, щоб перевести розмови ... господарських справах. Він відбув конференцію з німецьким міністром господарки.

—o—

МУСОЛІНІ ГРАТУЛЮЄ ГІТЛЕРОВІ.

З нагоди 6. роковин влади націонал-соціялістів у Німеччині Мусоліні вислав Гітлерові гратуляційну телеграму, за яку Гітлер подякував також телеграфічно.

НЕВДАТНИЙ ВИСТУП БЕЛЬГІЙСЬКИХ КОМУНІСТІВ ПРОТИ УРЯДУ.

Комуністи поставили в бельгійській ... послів внесок недовіря для уряду після ... мової деклярації для уряду. Внесок ... 123-ма голосами проти 20-ох; 27 послів ... лосувало.

Здоровий обяв.

XII. ВИКАЗ.

Крім постійних місячних датків ... осаючино з нагоди Різдва Христового ... ній Школі (в золотих) ... отиська (Калуш) 65, Пов. Сова Кружка ... бовля 300, Зеленяк Ядвига Ярослав ... Ремель (Ріане) 2, гр. кат. ... Ярема (театр) Громадів 5, Кружок ... рослав) 8.31, чит. „Просвіта" ... д-р Клячко Я. Дубно 20, о. ... страши біли Ходорова 7.50, ... 5, коол. „Власна Поміч" ... ва 5.50, коол. „Надія" Хлібовичі ... лом" Хлібовичі Долішні 2.50, ... 15. Степик Осип Борислав 5, ...

НОВИНКИ

2 лютий

ЧЕТВЕР

От. ст. 20. січня 1939.
† Евтимія Вел. пр.
Лат. **Матери Божої Гром.**
Сонце: схід — 6.58, захід — 16.18.
Місяць: схід — 14.02, захід — 5.41.

Завтра: 3. лютого. Пятниця.
От. ст. 21. січня 1939.
Максима преп.
Лат. Власія епи.
Сонце: схід: — 6.57, захід — 16.20.
Місяць: схід — 16.21, захід — 6.26.

—o—

— **Начальна Адвокатська Рада** зійдеться 4. ц. м. на засідання, на якому радитиме над багатьома актуальними справами. Між іншими Начальна Адвокатська Рада вибере теж 66 адвокатів зпоміж лист кандидатів, що їх подадуть Окружні Ради. Всіх кандидатів буде приблизно 200. Крім того Начальна Рада розглядатиме, як подає польська преса, теж мовний спір, який виринув на терені львівської Ради у звязку з тим, що українські адвокати подають у професійних справах письма в українській мові.

— **В Українськім Лікарськім Товаристві** чергові сходини членів у пятницю 3. лютого ц. р. в год. 7. ввечір у власній домівці. На сходинах виголосить д-р Роман Бариляк виклад п. н. „Оперативне лікування і внутрішне виділювання".

— **Просфору та концерт колядок і щедрівок** уладжує в неділю 5. ц. м. Свято-Андреївська церква у Львові-Клепарові. Просфора відбудеться в салі тамошньої читальні в год. 5.30 вечором. По просфорі дитячий вертеп та товариські забави з танцями. Хор при церкві св. Андрея уладжує того самого дня в год. 4. пополудні у церкві концерт колядок та щедрівок. У програмі концерту колядки й щедрівки: Кудрика, Матюка, Стеценка, Вербицького і Евгена Ковака. Дириґентом хору є м-р Ст. Горак.

— **Приклади до наслідування.** З нагоди Свят Різдва Хр. зложили на „Рідну Школу" 1.50 зол. малі школярики в Добрян: Богдан Дорош, Гринько Михайлів, Михайло Михайлів, Павло Одноріг, Степан Одноріг і Михайло Партика. — На хрестинах у Івана Гориня, с. Гринька, в Гаях к. Львова жертвували гості на РШ 2 зол., на руки Івана Явного. — На хрестинах у Дмитра Баси в Гаях к. Львова жертвували гості на Р. Ш. 1.60 зол. на руки Нестора Вовка. — На хрестинах у Михайла Шульгана в Підлісках Малих жертвували гості на РШ 2.67 зол. на руки Володимира Максимова. — На імянинах у Осипа Шміта в Френелівці к. Ляшків Мур. жертвували гості на РШ 2.65 зол. на руки Дмитра Михайлова. — У Грибовичах В. уладжено 14. I. 1939 р. „ялинку". П. Хрипяк Яків започаткував там жертву на РШ. За його прикладом жертвували присутні 11.10 зол. на РШ. — З нагоди Нового Року жертвували на РШ громадяни в Кукизові: Павлина Батюк 1. зол., Микола Батюк 0.50 сот., Степан Вантух 40 сот. і Михайло Білевич 50 сот. — Чех Гриць у Підлісках Малих 50 с. — На хрестинах у Насті і Миколи Мотиків у Зашкові жертвували члени дутої оркестри Т-ва „Луг" 2.00 зол. на РШ. — На весіллі в Андруха Завалія в Рокитні жертвували гості 5.00 зол. на РШ на руки Івана Склима. — За всі ті жертви в сумі зол. 31.42 всім П. Т. Добродіям щиро дякує **Рада Повітового Союзу Кружків РШ у Львові.**

— **Виїзд співачки О. Лепкової до Америки.** Наша оперова співачка Ольга Лепкова, відома нашому громадянству з виступів у „Запорожці за Дунаєм", що мала теж нагоду виступати в кількох операх у Львові, виїхала до Ню Йорку, запрошена туди М. Голинським, щоб виступати з ним в одній українській фільмі, яку має намір підготовити одне наше виробництво.

— **Відчит про „Закарпаття в Перемишлі.** Заходами Т-ва ім. П. Могили та Учительської Громади відбудеться в Перемишлі в неділю 5. лютого ц. р. в 17. год. відчит проф. д-ра В. Пачовського під заг. „Географічно-історичні умовини розвою Закарпаття".

— **Під чарівні звуки танґа потанцюєте і розважите душу на Вечірці „Червоної Калини" і ТОПІЖ-у,** що відбудеться 4. лютого ц. р. в просторих салях Народнього Дому — разом із кулюарами Театру Ріжнородностей. — Добірний буфет із усякого роду ласощами для смакунів. Щоб оминути натовпу при касі, то запрошення на цю Вечірку разом із білетом можна набути в „Червоній Калині" від години: 8—15 і від 17—19, при вул. Зіморовича 12.

— **Вправи протилетунської оборони у Львові.** Уже в найближчому часі відбудуться у Львові великі вправи протилетунської оборони. Керівництво протилетунської оборони бажає приготовити львівське населення до цих вправ і розведе тепер широку освідомлюючу пропаганду у пресі, в кінах, у театрах, в радіо і т. д., щоб у моменті вправ кожний знав, як має у хвилині небезпеки поводитись.

— **За прославлювання пок. полк. Коновальця.** Перед окружним судом у Перемишлі відбулась розправа проти Остапа Романа Линди та Розалії Хархаліс за те, що вони після вбивства полк. Е. Коновальця розкинули були на передмістях Яворова летючки, в яких прославлювано Покійного. Линку засудили на 5 років вязниці, а Розалію Хархаліс на 3 роки вязниці.

— **Арештування.** 30. січня арештовано у Сокалі редактора „Самоосвітника" Романа Паладійчука, який приїхав туди на пресову анкету. До анкети, на яку зібралося понад 500 осіб, влада не допустила.

— **Присуд на ендецьких демонстрантів.** Як ми подавали, в понеділок почалася судова розправа проти ендецьких демонстрантів, які в листопаді минулого року побили жидів і повибивали вікна. Розправа закінчилася ще того самого дня. Суд засудив приватну службовничку Яніцьку, студента унів. Станислава Опелю та Петра Гайдаша студ. пол. на кару 6 місяців вязниці із припиненням на 4 роки. Фридерика Лянґа гімназійного учня віддав суд під догляд батьків. Альбіна Тшцінського студ. унів. засудили на 6 місяців вязниці без припинення тому, що він уже був караний за збіговище. Інших підсудних звільнили.

— **Адвокат намовляв до фальшивих зізнань.** Відомий у Львові адвокат і лектор стенографії у львівському університеті д-р Максиміліян Месусе станув перед судом під замітом, що він двічі намовляв Станислава Рудку та його жінку Катерину до фальшивих зізнань. Перший раз ішло про цивільну справу перед городським судом у справі проти Йосифа Гавснера та Олени Вронської за заплату чиншу. Тоді д-р Месусе намовляв Рудка, щоб він зізнав, що він діставав по три зол. за те, що пильнував крамницю, а не два зол. За другим разом знову намовляв Месусе, щоб Катерина Рудка зізнавала теж неправду в іншій справі. Крім того др Месусе буцімто грозив Рудкам, що їх убє. Розправу відложили.

— **Поліція арештувала львівських почтовців.** У почтовому уряді Львів 2 викрили, що з почтових амбулянсів пропадали вартісні посилки. У звязку з цим поліція арештувала двох почтових службовиків, а саме почтиліона Казимира Марковського та експедієнта Казимира Зарицького.

— **Спростування.** Просять нас подати, що Василь Пилип, якого покарали 6 місяцями арешту за зневагу державних знаків, як ми подали вже були в „Ділі", мешкає в Манастирцях і там теж трапилася згадана подія, не у Самбірському Блажові, як ми подали.

Хто ще не прислав самочинно дару з нагоди Різдва Христового Рідній Школі у Львові, вул. Сикстуська 46, тепер Оборони Львова 12 — той зробить це певне в лютім.

† Посмертні згадки.

ГУЧКО СТЕПАН,

дентистичний технік, заснув у Бозі, прийнявши Найсв. Тайни, по короткій важкій недузі 23. січня 1939. р. в Народній Лічниці, проживши 27 літ. Покійний був сином священика о. декана Василя Гучка, пароха в Радружі. В 1931. р. покінчив гімназію в Перемишлі, відтак в 1933. р. Торговельну Школу у Львові. Був лагідної та спокійної вдачі, а в своїм родиннім селі довший час працював у культурно-освітніх установах.

Похорон відбувся 24. січня 1939. р. на Личаківський цвинтар. Осиротив молоду жінку, з якою прожив не цілий рік. В. Й. П.' 285

Що писало „Діло" 50 років тому.

Пятниця, 1. лютого 1889.

ПІСЛЯ СМЕРТИ АРХИКНЯЗЯ РУДОЛЬФА.

„Про особу цісаря пише Н. В. Тагблят: Цісар, пробувши в середу кілька годин на самоті у своїм кабінеті, приймав потім членів цісарської родини, що склали йому свій жаль. Цісар прийняв їх у поставі, яка зраджувала, що хоче мужньо перенести важкий удар і здатись на волю Всевишнього. Цісарева мусіла пополудні покластись до ліжка.

„Кімната, в якій помер архикнязь Рудольф у ловецькім замку Маєрлінґ, якнайпростіше уладжена. Ліжко звичайне, горіхове, а над ним висить у срібних рамах портрет архик. Стефанії. На столі до писання знайдено акварелі, книжки, мапу з плянами до будови і два запечатані листи."

ПРИЧИНА СМЕРТИ АРХ. РУДОЛЬФА.

Урядова „Вінер Цайтунґ" подає: „Завізваний телеграфічно д-р Відергофер зараз при першім огляді сконстатував на голові мерця велику рану з широкою щілиною між тіменною костею і черепом. Ця рана мусіла спричинити смерть в однїй хвилині. Рана була від стрілу. Біля ліжка, коло правої руки цісаревича лежав револьвер... Особи з окруження бл. п. архикнязя добачували нераз у нього хоробливе роздразнення і можна прийняти за певну річ, що страшне нещастя прийшло під впливом хвилевого запаморочення ума."

„В РУСЬКІЙ ПАРАЛЄЛЬНІЙ КЛЯСІ

перемиської ґімназії такий вислід клясифікації: На 50 учнів дістали свідоцтво: 5 з відзначенням, 37 кляс перших, 2 других, 4 третіх і 2-ох учнів не було клясифікованих."

Дописи.

СТРИЙ.

На святочне прийняття в о. пароха Гаврилишина зійшлося двадцятьох кількох громадян у великій салі парохіяльного дому, де серед милої святочної атмосфери, переплітаної колядками, обмінялися думками, підкреслюючи велику вагу церкви, як найважнішого чинника в житті народу. По привитанні зібраних о. парохом забирали голос представники господарсько-культурних установ з адв. д-ром Гарасимовим у проводі, зазначуючи, що за теперішнього о. пароха такі святочні зібрання дають змогу обновити релігійне життя, обновити культурно-господарські сили українського народу, а провідники українських установ, зібрані разом, мають змогу узгіднити способи праці на різних ділянках життя.

Привітання нового року відбулося заходом „Українського Касина" у великій салі Нар. Дому. Численно зібрані члени українських установ мали змогу дійсно мило перебути весь час тому, що по привітальній промові адв. д-ра Гарасимова кілька точок приділено артистам театру ім. Котляревського, що майже два тижні гостили у Стрию. Прегарні деклямації артистки п. Ковальської, спів театрального хору, театральна музика — все це підтягло рівень імпрези. Присутні могли забавитися весело аж до білого дня.

Гостина театру ім. Котляревського. Від 12. до 29. січня ц. р. населення Стрия мало змогу подивляти гру артистів і захоплюватися своїм мистецьким театром. Здається, не було ні одної вистави, що її з захопленням не приняла б численно зібрана публика. Українське громадянство щиро витало артистів. Вистави відбувалися в Німецькому Народньому Домі, крім двох останніх, що відбулися в Українському Народньому Домі, де постійно грає кіно. З жалем прощало стрийське громадянство симпатичний театр, сподіючися, що за якийсь час зможе знову у себе його привитати.

Йорданські свята цього року відбулися при весняній погоді. Тому, що в горах топиться сніг і вода була дуже каламутна, традиційне йорданське водосвяття відбулося коло церкви при участи великих мас народу. Посвячення води довершив о. парох Гаврилишин в асисті чотирьох оо. катехитів і сотрудника. Приграла персонна музика, співав хор „Стрийського Бояна" під управою п. Будкева.

Просфора в „Міщанській Бесіді" традиційним звичаєм відбулася 19. січня ц. р. у власній домівці при вщерть виповненій салі та при участи представників українських установ. Посвятив просфору і прегарну проповідь виголосив о. парох Гаврилишин, витаючи членів найстаршого українського т-ва та гостей і закликаючи присутніх до конструктивної праці. В черги голова т-ва п. Осип Красінський, відібравши посвячену просфору з рук о. пароха, візвав присутніх згідно працювати для добра українського народу. Швидко минув час на милій розмові всім учасникам цієї гарної імпрези.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ:

СВІТ ДИТИНИ. Журнал для українських дітей. Рік XX. Ч. 1. Січень 1939. Львів.

УКРАЇНСЬКИЙ ПАСІЧНИК. Орган Пасічницької Секції Т-ва „Сільський Господар" у Львові. Річник XII. Ч. 1. Січень 1939. Львів.

НОВИНКИ

2 лютий

ЧЕТВЕР

От. ст. 20. січня 1939.
† Евтимія Вел. пр.
Лат. **Матери Божої Гром.**
Сонце: схід — 6.58, захід — 16.18.
Місяць: схід — 14.02, захід — 5.41

Завтра: 3. лютого. Пятниця.
От. ст. 21. січня 1939.
Максима пр.
Лат. Власія єпп.
Сонце: схід: — 6.57, захід — 16.20.
Місяць: схід — 16.21, захід — 6.26.

—o—

— Начальна Адвокатська Рада зійдеться 4. ц. м. на засідання, на якому радитиме над багатьома актуальними справами. Між іншими Начальна Адвокатська Рада вибере теж 66 адвокатів зпоміж лист кандидатів, що їх подадуть Окружні Ради. Всіх кандидатів буде приблизно 200. Крім того Начальна Рада розглядатиме, як подає польська преса, теж мовний спір, який виринув на терені львівської Ради у звязку з тим, що українські адвокати подають у професійних справах письма в українській мові.

— В Українськім Лікарськім Товаристві чергові сходини членів у пятницю 3. лютого ц. р. в год. 7. ввечір у власній домівці. На сходинах виголосить д-р Роман Бариляк виклад п. н. „Оперативне лікування і внутрішне виділювання".

— Просфору та концерт колядок і щедрівок уладжує в неділю 5. ц. м. Свято-Андреївська церква у Львові-Клепарові. Просфора відбудеться в салі тамошньої читальні в год. 5.30 вечором. По просфорі дитячий вертеп та товариські забави з танцями. Хор при церкві св. Андрея уладжує того самого дня в год. 4. пополудні у церкві концерт колядок та щедрівок. У програмі концерту колядки й щедрівки: Кудрика, Матюка, Стеценка, Вербицького і Евгена Козака. Диригентом хору є м-р Ст. Горак.

— Приклади до наслідування. З нагоди Свят Різдва Хр. зложили на „Рідну Школу" 1.50 зол. малі школярики з Добрян: Богдан Дорош, Гринько Михайлів, Михайло Михайлів, Павло Одноріг, Степан Одноріг і Михайло Партика. — На хрестинах у Івана Горипя, с. Гринька, в Гаях к. Львова жертвували гості на РШ 2 зол., на руки Івана Явного. — На хрестинах у Дмитра Баси в Гаях к. Львова жертвували гості на Р. Ш. 1.60 зол. на руки Нестора Вовка. — На хрестинах у Михайла Шульгана в Підлісках Малих жертвували гості на РШ 2.67 зол. на руки Володимира Максимова. — На іменинах у Осипа Шміта в Френелівці к. Ляшків Мур. жертвували гості на РШ 2.65 зол. на руки Дмитра Михайлова. — У Грибовичах В. уладжено 14. І 1939 р. „ялинку". П. Хрипяк Яків започаткував там жертву на РШ. За його прикладом жертвували присутні 11.10 зол. на РШ. — З нагоди Нового Року жертвували на РШ громадяни в Кукизові: Павлина Батюк 1. зол., Микола Батюк 0.50 сот., Степан Вантух 40 сот. і Михайло Білевич 50 сот. — Чех Гриць у Підліскax Малих 50 с. — На хрестинах у Насті і Миколи Мотиків у Зашкові жертвували члени дутої орхестри Т-ва „Луг" 2.00 зол. на РШ. — На весіллі в Андруха Завалія в Рокитні жертвували гості 5.00 зол. на РШ на руки Івана Склепа. — За всі ті жертви в сумі зол. 31.42 всім П. Т. Добродіям щиро дякує **Рада Повітового Союзу Кружків РШ у Львові.**

— Виїзд співачки О. Лепкової до Америки. Наша оперова співачка Ольга Лепкова, відома нашому громадянству з виступів у „Запорожці за Дунаєм", що мала теж нагоду виступати в кількох операх у Львові, виїхала до Ню Йорку, запрошена туди М. Голинським, щоб виступити з ним в одній українській фільмі, яку має намір підготовити одне наше виробництво.

— Відчит про Закарпаття в Перемишлі. Заходами Т-ва ім. П. Могили та Учительської Громади відбудеться в Перемишлі в неділю 5. лютого ц. р. в 17. год. відчит проф. д-ра В. Пачовського під заг. „Географічно-історичні умовини розвою Закарпаття".

— Під чарівні звуки танґа потанцюєте і розважите душу на Вечірці „Червоної Калини" і ТОПІЖ-у, що відбудеться 4. лютого ц. р. в просторих салях Народнього Дому — разом із кулюарами Театру Ріжнородностей. — Добірний буфет із усякого роду ласощами для смакунів. Щоб оминути натовпу при касі, то запрошення на цю Вечірку разом із білетом можна набути в „Червоній Калині" від години: 8—15 і від 17—19, при вул. Зіморовича 12.

— Вправи протилетунської оборони у Львові. Уже в найближчому часі відбудуться у Львові великі вправи протилетунської оборони. Керівництво протилетунської оборони бажає приготовити львівське населення до цих вправ і розведе тепер широку освідомлюючу пропаґанду у пресі, в кінах, у театрах, в радіо і т. д., щоб у моменті вправ кожний знав, як має у хвилині небезпеки поводитись.

— За прославлювання пок. полк. Коновальця. Перед окружним судом у Перемишлі відбулась розправа проти Остапа Романа Линди та Розалії Хархаліс за те, що вони після вбивства полк. Е. Коновальця розкинули були на передмістях Яворова летючки, в яких прославлювано Покійного. Линду засудили на 5 років вязниці, а Розалію Хархаліс на 3 роки вязниці.

— Арештування. 30. січня арештовано у Сокалі редактора „Самоосвітника" Романа Паладійчука, який приїхав туди на пресову анкету. До анкети, на яку зібралося понад 500 осіб, влада не допустила.

— Присуд на ендецьких демонстрантів. Як ми подавали, в понеділок почалася судова розправа проти ендецьких демонстрантів, які в листопаді минулого року побили жидів і повибивали вікна. Розправа закінчилася ще того самого дня. Суд засудив приватну службовичку Яніцьку, студента унів. Станислава Опелю та Петра Гайдаша студ. пол. на кару 6 місяців вязниці із припиненням на 4 роки. Фридерика Лянґа ґімназійного учня віддав суд під догляд батьків. Альбіна Тшцінського студ. унів. засудили на 6 місяців вязниці без припинення тому, що він уже був караний за збіговище. Інших підсудних звільнили.

— Адвокат намовляв до фальшивих зізнань. Відомий у Львові адвокат і лектор стенографії у львівському університеті д-р Максиміліян Месусе станув перед судом під замітом, що він двічі намовляв Станислава Рудку та його жінку Катерину до фальшивих зізнань. Перший раз ішло про цивільну справу перед городським судом у справі проти Йосифа Гавснера та Олени Вронської за заплату чиншу. Тоді д-р Месусе намовляв Рудка, щоб він зізнав, що він діставав по три зол. за те, що пильнував крамницю, а не два зол. За другим разом знову намовляв Месусе, щоб Катерина Рудка зізнавала теж неправду в іншій справі. Крім того др Месусе буцімто грозив Рудкам, що їх убє. Розправу відложили.

— Поліція арештувала львівських почтовців. У почтовому уряді Львів 2 викрили, що з почтових амбулянсів пропадали вартісні посилки. У звязку з цим поліція арештувала двох почтових службовиків, а саме почтиліона Казимира Марковського та експедієнта Казимира Зарицького.

— Спростування. Просять нас подати, що Василь Пилип, якого покарали 6 місяцями арешту за зневагу державних знаків, як ми подали вже були в „Ділі", мешкає в Манастирцях і там теж трапилася згадана подія, не у Самбірському Блажові, як ми подали.

Хто ще не прислав самочинно дару з нагоди Різдва Христового Рідній Школі у Львові, вул. Сикстуська 46, тепер Оборони Львова 12 — той зробить це певне в лютім.

‡ Посмертні згадки.

ГУЧКО СТЕПАН,

дентистичний технік, заснув у Бозі, прийнявши Найсв. Тайни, по короткій важкій недузі 23. січня 1939. р. в Народній Лічниці, проживши 27 літ. Покійний був сином священника о. декана Василя Гучка, пароха в Радружі. В 1931. р. покінчив ґімназію в Перемишлі, відтак в 1933. р. Торговельну Школу у Львові. Був лагідної та спокійної вдачі, а в своїм родиннім селі довший час працював у культурно-освітніх установах.

Похорон відбувся 24. січня 1939. р. на Личаківський цвинтар. Осиротив молоду жінку, з якою прожив не цілий рік. В. И. П.! 285

Що писало „Діло" 50 років тему.

Пятниця, 1. лютого 1889.

ПІСЛЯ СМЕРТИ АРХИКНЯЗЯ РУДОЛЬФА.

„Про особу цісаря пише Н. В. Таґблят: Цісар, пробувши в середу кілька годин на самоті у своїм кабінеті, приймав потім членів цісарської родини, що склали йому свій жаль. Цісар прийняв їх у поставі, яка зраджувала, що хоче мужньо перенести важкий удар і здатись на волю Всевишнього. Цісарева мусіла пополудні покластись до ліжка.

„Кімната, в якій помер архикнязь Рудольф у ловецькім замку Маєрлінґ, якнайпростіше уладжена. Ліжко звичайне, горіхове, а над ним висить у срібних рамах портрет архикн. Стефанії. На столі до писання знайдено акварелі, книжки, мапу з плянами до будови і два запечатані листи."

ПРИЧИНА СМЕРТИ АРХ. РУДОЛЬФА.

Урядова „Вінер Цайтунґ" подає: „Завізваний телеграфічно д-р Відерґофер зараз при першім огляді сконстатував на голові мерця велику рану з широкою щілиною між тіменною костю і черепом. Ця рана мусіла спричинити смерть в одній хвилині. Рана була від стрілу. Біля ліжка, коло правої руки цісаревича лежав револьвер... Особи з окруження бл. п. архикнязя добачували нераз у нього хоробливе роздразнення і можна прийняти за певну річ, що страшне нещастя прийшло під впливом хвилевого запаморочення ума."

„В РУСЬКІЙ ПАРАЛЕЛЬНІЙ КЛЯСІ

перемиської ґімназії такий вислід клясифікації: На 50 учнів дістали свідоцтво: 5 з відзначенням, 37 кляс перших, 2 других, 4 третіх і 2-ох учнів не було клясифікованих."

Дописи.

СТРИЙ

На святочне приняття в о. пароха Гаврилишина візвалося двадцятькількох громадян у великій салі парохіяльного дому, де серед милої святочної атмосфери, переплітаної колядками, обмінялися думками, підчеркуючи велику вагу церкви, як найважнішого чинника в житті народу. По привітанні зібраних о. парохом забирали голос представники господарсько-культурних установ з адв. д-ром Гарасимовим у проводі, зазначуючи, що за теперішнього о. пароха такі святочні зібрання дають змогу обновити релігійне життя, обновити культурно-господарські сили українського народу, а провідники українських установ, зібрані разом, мають змогу узгіднити способи праці на ріжних ділянках життя.

Привітання нового року відбулося заходом „Українського Касина" у великій салі Нар. Дому. Численно зібрані члени українських установ мали змогу дійсно мило перебути весь час тому, що по привітальній промові адв. д-ра Гарасимова кілька точок припало артистам театру ім. Котляревського, що майже два тижні гостив у Стрию. Прегарні деклямації артистки п. Криніцької, спів театрального хору, театральна музика — все це піднесло рівень імпрези. Присутні могли забавитися весело аж до білого дня.

Гостина театру ім. Котляревського. Від 12. до 20. січня ц. р. населення Стрия мало змогу подивляти гру артистів і захоплюватися своїм мистецьким театром. Здається, не було ніодної вистави, що її з захопленням не приймала б численно зібрана публика. Українське громадянство щиро витало артистів. Вистави відбувалися в Німецькому Народньому Домі, крім двох останніх, що відбулися в Українському Народньому Домі, де постійно грає кіно. З жалем прощало стрийське громадянство симпатичний театр, сподіючися, що за якийсь час зможе знову у себе його привітати.

Йорданські свята цього року відбулися при весняній погоді. Тому, що в горах топиться сніг і вода була дуже каламутна, традиційне йорданське водосвяття відбулося коло церкви при участи великих мас народу. Посвячення води довершив о. парох Гаврилишин в асисті чотирьох оо. катехитів і сотрудника. Приграла церковна музика, співав хор „Стрийського Бояна" під управою п. Будзева.

Просфора в „Міщанській Бесіді" традиційним звичаєм відбулася 19. січня ц. р. у власній домівці при вщерть виповненій салі та при участи представників українських установ. Посвятив просфору і прочитав проповідь виголосив о. парох Гаврилишин, витаючи членів найстаршого українського т-ва та гостей і взиваючи присутніх до конструктивної праці. З черги голова т-ва п. Осип Красінський, відбираючи посвячену просфору з рук о. пароха, візвав приявних згідно працювати для добра українського народу. Швидко минув час на милій розмові всім учасникам цієї гарної імпрези.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ:

СВІТ ДИТИНИ. Журнал для українських дітей. Рік XX. Ч. 1. Січень 1939. Львів.

УКРАЇНСЬКИЙ ПАСІЧНИК. Орган Пасічницької Секції Т-ва „Сільський Господар" у Львові. Річник XII. Ч. 1. Січень 1939. Львів.

Театри.

Великий Театр.

Середа 1. II. год. 7.30 веч. „День без брехні“.

Четвер 2. II. год. 12. вполд. „Кіт в чоботах“ — казка. — Год. 3.30 попол. „День без брехні“. — Год. 7.30 веч. „Тартюф“.

Пятниця 3. II. год. 7.30 веч. „День без брехні“.

Театр Рімнородностей.

Середа 1. II. год. 7.30 веч.: Відчит д-ра В. Бжолиса.

Четвер 2. II. і пятниця 3. II. театр нечинний.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ЛЬВІВ-ЛЕВАНДІВКА:
1. II. Пісня Бескиду.
2. II. Невольник.
3. II. Гетьман Полуботок.

ЛЬВІВ (Сала Нар. Дому) **Театр Рімнор.:**
5. II. год. 3.30 Популярна вистава по цінах зниженних: Мати наймичка.

ЛЬВІВ-ЛИЧАКІВ:
4. II. Пісня Бескиду.
5. II. Сорочинський ярмарок.
6. II. Невольник.
7. II. Гетьман Полуботок.

Білети на пополудневу виставу у Львові в Сокільному Базарі.

Український Театр ім. І. Котляревського:

КАЛУШ:
1. I. Пригода в Черті,
2. II. Карва Льоамо.
3. II. Циркун у запічку.
4. II. ???
5. II. Зоря над Почаєвом.
8 Калуша іде театр до Станиславова.

КІНА.

АМПІР: „Нінішня любов. Сімоне Сімон.
АПОЛЬО: „100 днів Наполеона“.
АТЛЯНТИК: „Брехня Христини“.
БАЛТИК: „Еспанський метелик“.
ВАНДА: „Бургтеат ер“ та „Прославний сатрів“.
ГРАЖИНА: „Циганські романси“.
ЕВРОПА: „Тиран“ — Конрад Вейдт.
КАСИНО: Норма Шірер як „Марія Антонета“.
КОПЕРНИК: „Алиры“ і кольорова гротеска „Концерт у джунглі“.
МАРУСЕНЬКА: „Невмируще серце“.
МЕТРО: „Друга молодість“.
МІРАЖ: „Золотоволоса“.
МУЗА: „Пригоди Томи Сояра“.
ПАКС: „Веселка“ Вальть Діснея.
ПАЛЯС: „Люди за мрякою“.
РАЙ: „Професор Вільчур“.
РІЯЛЬТО: „Чужим вступ заборонений“.
РОКСІ: „Пірати“.
СВІТ: „Ставка на життя“, „Тітка Карла“.
СВИТОВИД: „Жид Зіс“, „Шейк“.
СТИЛЕВЕ: „У пристані жде дівчина“ та ревія.
ТОН: „Шалений хлопець“, „Пригоди в Шангаю“.
УТІХА: „Помста Тарзана“ і ревія.
ХИМЕРА: „Голос матері“ Вен. Джені.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(па Марійська)
„Стирія“.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 1. лютого 1939.

7.00 Раніший денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Для шкіл, 8.10 „Туруль король мадярської пущі“, для наймолодших, 11.00 Для шкіл: Гутірка про президента Мосціцького, 11.25 Танки з гр. пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авд., 14.00 Оркестра, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Цікаві танки, авд. для молоді, 15.30 Оркестра, 16.00 Пополудневий денник, 16.05 Господарський відділ, 16.20 Про знамениті мості, 16.25 Соль. рециталь І. Фіdlio де Роса, сопран, у супр. форт., 17.00 Військ. відділ, 17.15 Оповідання про Бела ... 18.00 Бікучі вістки з міста та провінції, 18.05 „Море шумить“ ... 18.20 Гутірка про мову, 18.40 Праця комплексу та доброго виховання, 19.00 Розр. концерт, 20.40 Веч. денник, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Оповідання про Шопена, Соната г-моль, 21.45 Поезія золотого віку, 22.00 Спортові вістки, 22.05 Танк. музика, 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення програми.

Четвер, 2. лютого 1939.

7.20 Орх., хор. 8.00 Раніший денник, 8.15 Розр. концерт; Після богослуження в год. 10.30 Музика з пл., 11.15 Розр. музика з пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Симф. орх., форт., 13.00 Про Володислава Белзу, 13.15 Орх., спів, 14.45 Масш клопоти гутірка Старого Доктора, 15.00 Для села, 16.30 Форт. рецитал Тібора Варги в супр. форт., 17.00 Театр Уяви: „Книжка“ Ст. Воєводського, 17.40 Розр. концерт, 19.30 Пісні у вик. Денис-Слопевської (альт) у супр. форт., 19.40 Фільм. огляд, 19.55 Серед львівських фільмотів, 20.15 Що діється у Закопанім, звук. репортаж, 21.00 „Бербум нобіле“ оп. Монюшка, 22.15 Танк. музика, 23.00 Останні вістки, 23.05 Закінчення програми.

Пятниця, 3. лютого 1939.

7.00 Раніший денник, 7.15 Муз. з пл., 8.00 Для шкіл, 8.10 Година господині: Весна. Комунікати союзу сіль. господинь, 11.00 Для шкіл: Поет із країни Ростов, словно-муз. авд. для старших дітей, 11.25 Легка музика, тенор, із пл., 11.57 Сигнал 12.03 Полуднева авд., 14.00 Інформаційна гезетка в українській мові, **14.10 Українська музика з пл.,** 14.30 „Теребовля“ вімпаток із пов. Косак-Шульцов, 14.45 Програма на завтра, 14.50 Хлібороб. біржа, 15.00 Муз. загадки для молоді, 15.20 Спорт. порадник, 15.30 Орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.08 Господарські вістки, 16.20 Гутірка з хорами, 16.35 Скрипка, форт., 17.00 Перша польська театр. вистава на Шлеську, 17.15 Із забутих пісень. В. Позника, сопран, тенор, форт., 17.45 Бікучі вістки з міста та провінції, 17.50 Камер. концерт, 18.30 Театр Уяви: „Хламіття“ на осн. Родзевичівни, 19.00 Гутірка зі Заліщиного, 19.10 Розр. концерт, 20.35 Веч. денник, метеорольог. вістки, спорт, 21.00 Гріг: „Олаф Тріґвасон“, міш. хор. симф. орх., сопран, мецосопран, бас-барит., 22.00 „Кроків“ гутірка, 22.30 Танк. музика з пл., 22.55 Інформ. авд., 23.00 Ост. вістки, 23.00 Закінчення програми.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 1. лютого 1939.

БЕРЛІН 17.00 Соната на форт. і вільол. а-моль Гріга, 20.10 21.00 Симф. концерт, БУДАПЕШТ 12.10 18.40 Циг. музика, 19.30 20.00 21.00 22.00 Опера, ВІДЕНЬ 12.00 Розр. концерт, 16.00 „Кава по-віденськи“ вес. програма, 19.10 Із найгарніших гір світа, репортаж, 22.30 Розр. музика, ГАМБУРГ 19.00 Веч. музика, КЕЛЬН 14.10 Розр. музика, 15.30 Дітячі пісні, ЛИГТІ 18.25 Розр. музика, 19.20 Пісні, ЛЯЙПЦИГ 19.30 „Викрадення із сераю“ оп. Моцарта, МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 23.15 Танк. музика, ПРАГА 15.15 19.30 Орх., 18.20 Сальон. музика, 19.05 Пісні, РАДІОПАРІ 18.15 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 „Ля Дам-Боба“ оп. Вольф-Ферарія, СОФІЯ 18.00 Популярна музика, 19.15 20.00 21.00 Опера, СТОКГОЛЬМ 18.30 17.05 Пісні, 14.00 Шведські нар. мелодії.

Четвер, 2. лютого 1939.

БЕРЛІН 10.00 Нар. пісні, 12.00 Розр. концерт, 20.10, 21.00 Танк. музика, БУДАПЕШТ 14.00, 16.00 Орх., 19.10, 20.00 Циг. музика, ВІДЕНЬ 10.00 Пісні, 12.00, 18.15 Орх., 15.30 Для дітей, 16.00 Орх., тенор, 18.15 Розр. музика, 19.00, 20.00, 21.00, 22.00 Опера, КЕНІГСБЕРГ 14.15 Легка музика, ЛИГТІ 18.55 Скрипка, МІЛЯНО 21.00, 22.00 23.00 Вечір опер, МІНХЕН 15.00 Для дітей, 18.20 Твори Баха і Телемана, ПРАГА 15.15 Ор. музики 17.40 Шубертові пісні, РАДІО ПАРІ 18.05 Камер. музика, 21.15 Шуман, форт., 21.30, 22.00 Симф. концерт, РИМ 17.15 Бразил. концерти, 22.00 Розр. музика, СОФІЯ 19.30, 20.00 Болг. мельодії.

Пятниця, 3. лютого 1939.

БЕРЛІН 19.00, Нова розр. музика, 20.30, 21.00 Бетовенівський концерт, БУДАПЕШТ 19.00, 20.00, 21.00, 22.00 Опера, ВІДЕНЬ 15.30 Пісні, форт. музика, 18.00 Авд. із життя верховинців, 20.05, 22.20 Балади Леве, ДРОЙТВІЧ 23.00 „Зузаннина тайна“ оп. Вольф-Фераріа, ЛЯЙПЦИГ 18.20 Шопенівський концерт, МІЛЯНО 17.00, 18.00 Скрипка, 20.30 Розр. музика, 21.00 Симф. концерт, ПРАГА 16.40 Кварта г-дур Остерціля, 18.20, 21.10 Орх., РАДІО ПАРІ 18.05 Камер. музика, 19.15, 21.15 Пісні, 19.30 Форт., РИМ 17.15 Танк. музика, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Царевич“ оп. Легара, СОФІЯ 18.15 Популярна музика, 19.00, 20.00 Опера, ШТУТГАРТ 11.30 Нар. музика, ФЛЬОРЕНЦІЯ 19.20 Пісеньки.

Радіокутик.

НОВІ КОЛЕКЦІОНЕРИ.

У Сполучених Державах Америки все більше поширюється новий рід колекціонерів, які збирають награні всякі сензаційні події. Нпр. катастрофу Цепеліна, слуховище Уельса, яке викликало масову паніку або повінь у провінції Огайо. Такі награвання роблять переважно аматори, без спеціяльного уповноваження та без оплати авторських прав. Тому торговля такими награними кружками відбувається переважно потайки, а ціни їх є часто дуже високі.

ОРИГІНАЛЬНА ПРОПАГАНДА.

Директор одної з висильних радіостацій у місті Ню Мексіко, у Сполучених Державах Америки, видумав цікавий спосіб провірки чи жінки радіослухачки слухають радії, для них призначених, авдицій. Він заснував клюб радіослухачок, який нараховує тепер вже коло 5.000 членкинь. Що дня між 8—11 радіовисильня викликує прізвища кількох членкинь клюбу. Десять перших осіб, які протягом одної хвилини від викликання їх прізвища, повідомлять телефонічно радіостацію, що слухали авдицію, отримує дарунки вартости одного доляра кожний. Коли яка з членкинь клюбу не має в своїй хаті телефону, може повідомити радіовисильню протягом пяти хвилин від часу викликання її прізвища. Членкині, які мешкають поза містом Ню Мексіко, можуть надіслати повідомлення поштою. Виявилося, що вистане викликати денно тільки 14 прізвищ, щоб зголосилося 10 членкинь.

БІРЖА.

Львів, 31 січня 1939

ГРОШІ.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·82 — Доляри амерік. 5·29·05 — Дол. канад. 5·24·50 — Фльорени гол. 286·22 — Франки франц. 14·06 — Франки шв. 119·80 — Фунти анг. 24·85 — Гульдени данц. 100·25 Корони чеські 10·75 — Кор. дун. 110·93 Кор. норв. 124·82 — Кор. шв. 128·02 Ліри італ. 16·70 — Марки фінлянські 10·96 — марки нім. 76·00

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

Львів, дня 31. січня 1939

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	3·05 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак.	3·10 зол.
молоко	17—18 сот.
1 кг. яєць	1·25 зол.

Тенденція вдержана на масло й молоко, на яйця знижкова.

ОПОВІСТКА.

Жертви зложені в Адміністрації: для **Рідної Школи** зол. 20.00 о. Клим Медвецький, Довжків; зол. 20.— Володимир Онуфрейко, адвокат в Ліську; зол. 5.— д-р Теодозій Савка, Кристинопіль; зол. 8.22 Стефан Марчук, Молодятичі.

Redaktorzy: d-r Iwan Nimczuk, Iwan Kedryn-Rudnyćkyj Wydawca: Spółka Wyd. „Dilo“, Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Dilo“, Lwów, Rynek 10.
Редактори: д-р Іван Німчук, Іван Кедрин-Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“. Львів Ринок 10.

Театри.

Великий Театр.

Середа 1. II. год. 7.30 веч. „День без брехні“.

Четвер 2. II. год. 12. впол. „Кіт в чоботах“ — казка. — Год. 3.30 попол. „День без брехні“. — Год. 7.30 веч. „Тартюф“.

Пятниця 3. II. год. 7.30 веч. „День без брехні“.

Театр Ріжнородностей.

Середа 1. II. год. 7.30 веч.: Відчит д-ра Ө. Бікельса.

Четвер 2. II. і пятниця 3. II. театр нечинний.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ЛЬВІВ-ЛЕВАНДІВКА:
1. II. Пісня Бескиду.
2. II. Невольник.
3. II. Гетьман Полуботок.

ЛЬВІВ (Саля Нар. Дому) **Театр Ріжнор.:**
5. II. год. 3.30 Популярна вистава по пінах знижених: Мати наймичка.

ЛЬВІВ-ЛИЧАКІВ:
4. II. Пісня Бескиду.
5. II. Сорочинський ярмарок.
6. II. Невольник.
7. II. Гетьман Полуботок.

Білети на пополудневу виставу у Львові в Союзному Базарі.

Український Театр ім. І. Котляревського:

КАЛУШ:
1. I. Пригода в Черчі.
2. II. Карка Льолею.
3. II. Циркун у залічку.
4. II. ???
5. II. Зоря над Почаєвом.

З Калуша іде театр до Станиславова.

КІНА.

АМПІР: „Наївна любов. Сімоне Сімон.

АПОЛЬО: „100 днів Наполеона“.

АТЛЯНТИК: „Брехня Христини“.

БАЛТИК: „Еспанський мотелик“.

ВАНДА: „Бургтеатер“ та „Пропащий острів“.

ГРАЖИНА: „Циганські романси“.

ЕВРОПА: „Тирам“ — Конрад Вейдт.

КАСИНО: Норма Ширер як „Марія Антоанета“.

КОПЕРНИК: „Алярм“ і колірова гротеска „Концерт у джунглі“.

МАРУСЕНЬКА: „Невмируще серце“.

МЕТРО: „Друга молодість“.

МІРАЖ: „Золотоволоса“.

МУЗА: „Пригоди Томи Соєра“.

ПАКС: „Веселка“ Вальта Діснея.

ПАЛЯС: „Люди за мрякою“.

РАЙ: „Професор Вільчур“.

РІЯЛЬТО: „Чужим вступ заборонений“.

РОКСІ: „Пірати“.

СВІТ: „Ставка на життя“. „Тітка Карла“.

СВЯТОВИД: „Жад Зіє“. „Шейх“.

СТИЛЕВЕ: „У пристані жде дівчина“ та ревія.

ТОН: „Шалений хлопець“. „Пригоди в Шангаю“.

УТІХА: „Помста Тарзана“ і ревія.

ХИМЕРА: „Голос матері“ Вен Джіні.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська)
„Стирія“.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 1. лютого 1939.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Для шкіл, 8.10 „Туруль король карпатської пущі“, для наймолодших, 11.00 Для шкіл: Гутірка про президента Мосціцького, 11.25 Танки в гр. пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авд., 14.00 Оркестра, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Давні танки, авд. для молоді, 15.30 Оркестра, 16.00 Пополудневий денник, 16.05 Господарські вістки, 16.20 Про зимові спорти молоді, 16.35 Спів, рецитал Г. Філіп де Роза, сопран, у супр. форт., 17.00 Військ. відчит, 17.15 Оповідання про Баха, муз. авд., 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 „Море шумить“ мк. авд., 18.30 Гутірка про моду, 18.40 Про вели конвеансу та доброго виховання, 19.00 Розр. концерт, 20.40 Веч. денник, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Оповідання про Шопена, Соната г-моль, 21.45 Поезія золотого віку, 22.00 Спортові вістки, 22.05 Танц. музика, 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення програми.

Четвер, 2. лютого 1939.

7.20 Орх., хор. 8.00 Ранішній денник, 8.15 Розр. концерт; Після богослуження в год. 10.30 Музика з пл., 11.15 Розр. музика з пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Симф. орх., форт., 13.00 Про Володислава Белзу, 13.15 Орх., спів, 14.45 Маєш клопоти гутірка Старого Доктора, 15.00 Для села, 16.30 Форт. рецитал Тібора Варги в супр. форт., 17.00 Театр Уяви: „Княжна“ Ст. Василевського, 17.40 Розр. концерт, 19.30 Пісні у вик. Девис-Слонєвської (альт) у супр. форт., 19.40 Фільм. огляд, 19.55 Серед львівських фільоматів, 20.15 Що діється у Закопанім, звук. репортаж. 21.00 „Вербум нобіле“ оп. Монюшка, 22.15 Танц. музика, 23.00 Останні вістки, 23.05 Закінчення програми.

Пятниця, 3. лютого 1939.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Муз. з пл., 8.00 Для шкіл, 8.10 Година господині: Весна. Комунікати союзу сіль. господинь, 11.00 Для шкіл: Поет із країни Росток. словно-муз. авд. для старших дітей, 11.25 Легка музика, тенор, із пл., 11.57 Сигнал 12.03 Полуднева авд., 14.00 Інформаційна газетка в українській мові, **14.10 Українська музика з пл.,** 14.30 „Теребовля“ випиток із пов. Косак-Шуцької, 14.45 Програма на завтра, 14.50 Хлібороб. біржа, 15.00 Муз. загадки для молоді, 15.20 Спорт. порадник, 15.30 Орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.08 Господарські вістки, 16.20 Гутірка з хорами, 16.35 Скрипка, форт., 17.00 Перша польська театр. вистава на Шлеську, 17.15 Із забутих пісень В. Позника, сопран, тенор, форт., 17.45 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.50 Камер. концерт, 18.30 Театр Уяви: „Хламіття“ на осн. Росявичівни, 19.00 Гутірка зі Закопаного, 19.10 Розр. концерт, 20.35 Веч. денник, метеорольог. вістки, спорт, 21.00 Гріг: „Олаф Трігвазон“, міш. хор, симф. орх., сопран, мецосопран, бас-барит., 22.00 „Кроків“ гутірка, 22.20 Танц. музика з пл., 22.55 Інформ. авд., 23.00 Ост. вістки, 23.00 Закінчення програми.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 1. лютого 1939.

БЕРЛІН 17.00 Соната на форт. і вюл. а-моль Гріга, 20.10 21.00 Симф. концерт, БУДАПЕШТ 12.10 18.40 Циг. музика, 19.30 20.00 21.00 22.00 Опера, ВІДЕНЬ 12.00 Розр. концерт, 16.00 „Кава по-віденськи“ вес. програма, 19.10 Із найгарніших гір світа, репортаж, 22.30 Розр. музика, ГАМБУРГ 19.00 Веч. музика, КЕЛЬН 14.10 Розр. музика, 15.30 Діточі пісні, ЛЯГТІ 18.25 Розр. музика, 19.20 Пісні, ЛЯЙПЦІГ 19.30 „Викрадення із сераю“ оп. Моцарта, МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 23.15 Танц. музика, ПРАГА 15.15 19.30 Орх., 18.20 Сальон. музика, 19.05 Пісні, РАДІОПАРІ 18.15 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 „Ля Дама-Боба“ оп. Вольф-Ферарія, СОФІЯ 18.00 Популярна музика, 19.15 20.00 21.00 Опера, СТОКГОЛЬМ 13.30 17.05 Пісні, 14.00 Шведські нар. мельодії.

Четвер, 2. лютого 1939.

БЕРЛІН 16.00 Нар. пісні, 12.00 Розр. концерт, 20.10, 21.00 Танц. музика, БУДАПЕШТ 14.00, 16.00 Орх., 19.10, 20.00 Циг. музика, ВІДЕНЬ 10.00 Пісні, 12.00, 13.15 Орх., 15.30 Для дітей, 16.00 Орх., тенор, 18.15 Розр. музика, 19.00, 20.00, 21.00, 22.00 Опера, КЕНІГСБЕРГ 14.15 Легка музика, ЛЯГТІ 18.35 Скрипка, МІЛЯНО 21.00, 22.00, 23.00 Вечір опер, МНХЕН 15.00 Для дітей, 18.20 Твори Баха й Телемана, ПРАГА 15.15 Оп. музика, 17.40 Шубертові пісні, РАДІО ПАРІ 18.05 Камер. музика, 21.15 Шуман, форт., 21.30, 22.00 Симф. концерт, РИМ 17.15 Бразил.-італ. концерти, 22.00 Розр. музика, СОФІЯ 19.30, 20.00 Болг. мельодії.

Пятниця, 3. лютого 1939.

БЕРЛІН 19.00, Нова розр. музика, 20.30, 21.00 Бетовенівський концерт, БУДАПЕШТ 19.00, 20.00, 21.00, 22.00 Опера, ВІДЕНЬ 15.30 Пісні, форт. музика, 18.00 Авд. із життя верховинців, 20.05, 22.20 Баляди Леве, ДРОЙТВІЧ 23.00 „Зузанина тайна“ оп. Вольф-Ферарія, ЛЯЙПЦІГ 18.20 Шопенівський концерт, МІЛЯНО 17.00, 18.00 Скрипка, 20.30 Розр. музика, 21.00 Симф. концерт, ПРАГА 16.40 Квартет г-дур Остерчіля, 18.20, 21.10 Орх., РАДІО ПАРІ 18.05 Камер. музика, 19.15, 21.15 Пісні, 19.30 Форт., РИМ 17.15 Танц. музика, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Царевич“ оп. Легара, СОФІЯ 18.15 Популярна музика, 19.00, 20.00 Опера, ШТУТГАРТ 11.30 Нар. музика, ФЛЬОРЕНЦІЯ 19.20 Песеньки.

Радіокутик.

НОВІ КОЛЕКЦІОНЕРИ.

У Сполучених Державах Америки все більше поширюється новий рід колекціонерів, які збирають награні всякі сенсаційні події. Нпр. катастрофу Цепеліна, слуховище Уельса, яке викликало масову паніку або повінь у провінції Огайо. Такі награвання роблять переважно аматори, без спеціяльного уповноваження та без оплати авторських прав. Тому торговля такими награними кружками відбувається переважно потайки, а піни їх є часто дуже високі.

ОРИГІНАЛЬНА ПРОПАГАНДА.

Директор одної з висильних радіостацій у місті Ню Мексіко, уСполучених Державах Америки, видумав цікавий спосіб провірки чи жінки радіослухачки слухають радні, для них призначених, audиції. Він заснував клюб радіослухачок, який нараховує тепер вже коло 5.000 членкинь. Що дня між 8—11 радіовисильня викликує прізвища кількох членкинь клюбу. Десять перших осіб, які протягом одної хвилини від викликання їх прізвища, повідомлять телефонічно радіостанцію, що слухали audицію, отримує дарунки вартости одного доляра кожний. Коли яка з членкинь клюбу не має в своїй хаті телефону, може повідомити радіовисильню протягом пяти хвилин від часу викликання її прізвища. Членкині, які мешкають поза містом Ню Мексіко, можуть надіслати повідомлення поштою. Виявилося, що вистане викликати денно тільки 14 прізвищ, щоб зголосилося 10 членкинь.

БІРЖА.

Львів, 31 січня 1939

ГРОШІ.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·82 — Доляри америк. 5·29·00 — Дол. канад. 5·24·50 — Фльорени гол. 286·22 — Франки франц. 14·06 — Франки шв. 119·80 — Фунти анг. 24·85 — Гульдени данц. 100·25 Корони чеські 10·75 — Кор. дун. 110·93 Кор. норв. 124·82 — Кор. шв. 12·02 Ліри італ. 16·70 — Марки фінляндські 10·96 — марки нім. 76·00

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

Львів, дня 31. січня 1939

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	3·05 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак.	3·10 зол.
молоко	17—18 сот.
1 кг. ясць	1·15 зол.

Тенденція вдержана на масло й молоко, на яйця знижкова.

ОПОВІСТКА.

Жертви зложені в Адміністрації: для **Рідної Школи** зол. 20.00 о. Клим Медвецький, Довжанів; зол. 20.— Володимир Онуфрейко, адвокат в Ліську; зол. 5.— д-р Теодозій Савка, Кристинопіль; зол. 8.02 Стефан Марчук, Молодятичі.

Redaktorzy: d-r Iwan Nimczuk, Iwan Kedryn-Rudnyćkyj Wydawca: Spółka Wyd. „Diło“, Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Diło“, Lwów, ...
Редактори: д-р Іван Німчук, Іван Кедрин-Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло“ З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, ...